45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 124 Կ. ՊՈԼԻՍ 13/26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 12 ՁԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԻՐ 1319 — 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1317 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ ար կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաssէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չենտրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

مطبعهٔ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جواردنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ԶՄՐԱՆ ԵՐԿԱՐ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

Ամրան տաքը հեռզհեռէ տեղի կու տայ ձմրան երեւոյթներուն։ Բացօդեայ զբօսավայրերը օրաւուր կը լռին, ցրտաւուրիւնը, հարբուխն ու խոնաւ օդը, կը սփիպեն հասարակութիւնը իրենց երդիքին տակ ապաստանիլ։ Ամարանոցի հիւրերն իրենց բնակարանը կը վերադառնան երամ երամ, ցոռեկները կը կարնքնան եւ գիշերները կ'երկարին։

Ի՞նչ կերպ պէտք է անցընել ձմրան այս երկար գիշերները։ թոքախտը յանձնարարելի ժամանց մը չէ, յանախ կոխւոնվ ջղագրգռութիւնով կը վերջանայ։ Երեկոյթներ, խօսակցութիւններ ո՛ւրչափ ալ հրապուրիչ ըլլան՝ վերջապէս կը սպառին։ Ձոխ տանտիրուհւոյն եւ լամբարին առջեւ ասեղ զարնող տանտիկինին համար անհրաժեշտ է ունենալ խաղգր, հանելի եւ բարոյացուցիչ նիւթ մը ժամանցի որ ընտանիքին ամբողջ անդամները մէկտեղ հաւաքէ, միութեան կապ մը դառնայ իրենց միջեւ ու առիթ ընծայէ շահեկան խօսակցութեան մը, հրահանգիչ եւ օգտակար։

Այս ամէնքը նկատողութեան առնելով «Մանզումէ» մօտ օրէն պիտի սկսի հրատարակել

ՔԱՍԻՄԻ մէկ նոր վէպը Ազգային կեանքէ խաղուած

Աւելորդ է դրուատիք հիւսել ՔԱՍԻՄԻ այս նոր վէպին մասին, քանի որ հեղինակը խաչածանօթ է արդէն իր բազմաթիւ գրուածներով։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ
ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ
ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐԸ

մանաւանդ, որոնք այնչափ հանոյքով կարդացուեցան «Բիւզանդիոն»ի մէջ, բաւական զօրաւոր գրականներ են հեղինակին ձեռնհասութիւնն հաստատելու։

«Մանզումէ»ի այս նոր վէպին մէջ պիտի պատկերացայ մեր ներքին կեանքը իր ամէն կողմերով։ Գործի մարդն ու դպրոցականը, տանտիկինն ու դեռատի օրիորդը, հաւասար հեշտութեամբ պիտի կարդան այս համով հոտով գրուածքը որ խմբագրուած է յոյժ զուարճալի ոճով ու մինչեւ վերջ վառ կը պահէ ընթերցողին արքնամտութիւնը։

Հեղինակը փափկանկատ վարմունք մը ունեցած է նկարագրութեանց մէջ, հանդէպ ընթերցուհիներու եւ դեռահաս ընթերցողներու, որոնց բարոյականին վրայ մեծապէս կ'ազդեն վէպերը, մանաւանդ Ազգ. կեանքէ գրուածները։

Վերջապէս առանց մանրամասնութեան մտնելու, մէկ խօսքով կը յանձնարարենք հասարակութեան, ուշադրութեամբ կարդալ

ՔԱՍԻՄԻ նոր վէպը
Ազգ. կեանքէ խաղուած

ՎԻԼԵԸՄ ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ
ԵՒ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԱՄՈՒՍԻՆԸ ԵՒ ՓԱՍՏԱՔԱՆԸ

Մր. Մաք Քինլի, ինչպէս գրեցինք, Ալէկսանի գոլէմը մտած էր պատերազմէն առաջ. հոն իր ուսումը կը շարունակէր մասամբ իբր ուսուցիչ գործելով և մասամբ ալ Դէնթըն ուսուցչութեամբ պարապող իր երէց քրոջ նպաստով. պատերազմէն վերջ ալ իր նիւթական վիճակը որ և է կերպով չաբաւութիւն։ Գոլէժի ընթացք մը բոլորելու ոչ սարքը և ոչ պարագաները նպաստաւոր էին այս անգամ, ուստի Բոլէնտի մէջ նախնական դասարանի ծիպսին անուն մէկ դատաւորին գրասենեակը մտաւ օրէնք սորվելու համար, հոն տարիէ մը աւելի կեցաւ և Ալպընիի օրէնդիտական վարժարանի ատենախօսութեանց ունկնդրելով օրէնագէտի վկայական առաւ։ Հիմայ Բոլէնտի անձուկ շրջանակը իրեն համար այլեւս հրապոյրէ զուրկ էր, ուստի իր ապարէզը հարթելու համար Դէնթըն գնաց՝ որ այս միջոցին արդէն չարունակ աճման ու ընդարձակման վրայ եղող հարատարուեստական կեդրոն մըն էր։ Ոմանք Բոլէնտի մէջ անցուցած կեանքը առանձնացեալ պարարիւն և խոժոռ մարդու մը կեանքը կը ներկայացնեն, սակայն Մաք Քինլի խոժոռ ըլլալէ աւելի յամառ աշխատող մըն էր, հոն չառ անքուն գիշերներ անցուցած էր ընտանիքին նպաստելու ու իր ապագան պատրաստելու համար։ Ամերիկայի մէջ ընտանիքի մը դալեկին՝ հանդէպ իր ծնողաց ընթացքը, չառ տարբեր է մերինէն, հոս մէկը առանց դոյզն անպատեհութիւն զգալու մինչեւ իր երիտասարդութեան լրումը ծնողքէն կը հոգացուի և այս մեր ընկերական կազմակերպութեան ամենամեծ սխալ ըմբռնուած մէկ դերութիւն է որով հայր մը իր զաւակաց ապագան կը կործանէ՝ զանոնք իրենց աշխոյժ տարիքին մէջ գործէ խնայելով. ասոր հետեւանքը կ'ըլլայ պորտաբոյծ մեղկ սերունդ մը՝ որ ձեռներեցութեան ոգիէն զուրկ է։ Ամերիկայի մէջ սակայն խնդիրը տարբեր է, մանչը կամ աղջիկը իր պատանեկութեան տարիքին մէջ կը զգայ իր պարտականութիւնը հանդէպ իր անձին ու իր ընտանեաց Ն. չառ կանուխէն դրամ վաստկելու միջոցներ կը փնտռէ ու կը գործադրէ։ Ամերիկացի բարեկեցիկ ընտանիք մը ոչ է անպատեհութիւն չզգար երբ իր 9—13 տարեկան տղան փողոցին անկիւնը լրագիր վաճառէ ու շարաթական վաստակէն տան ծախքի մաս մը հանէ։ Եթէ նոյն իսկ տղան ծայլ կամ անհոգ է, իր ծնողքը կը ստիպէ զինք այս բանը ընելու, ասոր հետեւանքը չառ պարզ է, տղան իր կանուխ տարիներուն մէջ գործի ճաշակը կ'առնէ, ինքը ձեռներեցութեան ոգին կանուխէն կ'արթննայ, ու իր պարզ ու յատակ միտքը շուտով կ'ըմբռնէ առեւտրական խնդիրներ, միւնոյն տանն իր աշխոյժ երեւակայութիւնը ու վաստակի բուռն փափաքը կը մղեն զինք նորութիւններ ստեղծելու, գերազանցելու, մրցելու և դիրք մը ապահովելու։ Ուման ճաշակն ալ համընթաց կ'երթայ այս գործնական խանութպանի ոգիին հետ, իր չգիացածը սրբիկ, աւելի լայն ոգի մը ստանալ, իր նմաններուն հանդիպելով և ընկերական գործերու մէջ ալ ձայն մը ունենալ ամէն ամերիկացի պատանիին իսկայ ջանքն ու մտածումն է։ Ուստի Մաք Քինլի ալ այս հուացող մրցման ոգիէն, Վաշինկթընի, Ճէֆֆէրսընի, Բէյնի, Ֆրանքլինի, Վէպսթըրի, Ճոն Ատամսի և այլոց պէս հասարակ վիճակներէ բարձրացող մարդոց օրինակներով պատրաստուած ամերիկեան համանքի նոր սերունդներն չէր կրնար չելլել, հոսանքը զինք կը մղէր, և պարտականութիւնը ու աւանդական սովորութիւնները զինք կը բռնադատէին օգտակար և մեծ գործեր կատակելու իր երկրին ու ընտանեկան համեստ մականունին։ Երբ Քինթրն հաստատուելով իրբ անշուք փաստաբան մը սկսաւ իր ընկերական դիրքերը կազմել, իր գործերուն մէջ ամէնէն աւելի յատկանշական առաւելութիւնը եղաւ ուղղամտութիւնը, որ սակայն արեւելեան կիսագաւնտի գործնական աշխարհին մէջ չառ խախուտ դիրք մը ունի իբրեւ յաջողութեան էական պայման։ Իր օրէնագէտի լայն հմտութիւնը և իր դիտողի թեր հայեցուածքը դատական գործերու էական մանրամասնութեանց մէջ, միանալով ընծային պերճախօսութեան և ուղղամիտ գործառնութեանցը հետ քիչ առնի մէջ իրեն ապահովեցին նահանգին ամէնէն խոստմնալից փաստաբանի մը համբաւը որով նաև յաջողեցաւ Սթարք Բառնթիի դատախազ ընտրուիլ քսանը ութը տարեկան։

Այս յաջողութիւնէն վերջը Ամուսնացաւ Քինթրնի հարուստ դրամատէրներէն Մր. Մէքթրնի դուստր օր. Իսա Մէքթրնի հետ որ իր հոր դրամատան Դանճապետի պաշտօնը կը վարէր. լաւ կրթութիւն առած, ուրոյնական մեծ կեդրոններ շրջելէ վերադարձած արեւմտեան գեղարուեստական լայն ճաշակով մը բարեխառն, ծայրագոյն Արեւմտեան խրոխտ եւ գործնական ոգիով մեծցած նազելի օրիորդ մըն էր, աւելի դրամատէրի մը հանդիսաւ կեանքին համար պատրաստուած էր, քան թէ խոստմնալից դատախազի մը կամ փաստաբանի մը անհրապոյր կեանքը կիսելու։ Այս պատճառաւ իր հայրն ալ առաջադրեալ միութեան ի սկզբան հակառակեցաւ, մնաց որ երկու երիտասարդներու կրօնական դաւանութիւնն ալ տարբեր էր, Մաք Քինլին մեթոդիստ և Միս Իսա Մէքթրնը Բրեսպիտերեանը էր։ Սակայն ասոնցմէ արգելք մը չէր որ երկուքն ալ ամէն կիրակի Փրենց մասնաւոր եկեղեցիները մասնակցին։ Ամերիկայի մէջ ալ կրօնական խնդիրներ ցաւալի է սակայն որ շատ անգամ ամէնէն լայն ըմբռնում կը թուռմեցնեն մանկանց մէջ ծնած բարոյականի և մտաւորականի փթթումը, որոնք՝ օր մը իրենց դերը պիտի կատարեն։

Ինչո՞ւ չսորվեցնենք անդգալաբար բնական օրէնքներով, ատել մարդութիւնները, խարեցնել զանոնք չարէն, զի սովորութիւնն է դարձեալ, որ ոչ միայն պահպանող է, այլ վերանորոգիչ։ Ան է որ կարողութեան յարաբերութիւնը կը փոխէ ու վրայ պահակերացած դէշ յօժարութիւններու կը յաղթէ ու միայն «սովորութիւնն» է որ կենաց մարդը ձուլել բարոյն մէջ, թէ կատարելապէս կերպարանափոխել զայն եթէ առնէն իսկ դէպի լաւը, դէպի ուղիղն ու բարին դարձուած է։

Բացէ՛ք պատմութիւնը ու, դժուար պիտի չըլլայ տեսնել ու ըմբռնել թէ՝ Սոկրատ ամէն կերպ մոլութեանց մէջ ծնած թէև, բայց կամքի զօրութիւնն է որ միացած սովորութեան օգնութեան, ուղիղ դատողութեան հետ ընդլուզուած իր հակին վրայ դրաստեցին ուղղութեան ու բարոյականի արդար կենքը։

Եւ ասոր համար է որ Լէյպնից իրաւամբ ըսած է. «Միշտ կը մասնեմ թէ մարդկութիւնը կը բարեկարգուէր, եթէ մանկանց կրթութիւնը բարեկարգ ըլլար։» ՌՕՄԱՆ

Գրաբ. Բ.

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԸ

Ա.

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մի՛ջին դարու մէջ կարգ մը մարդիկ թշուառ ու արհամարելի կեանք մը կ'անցընէին, ինքզինքին բոլորովին նուիրելով՝ սովորական նիւթերը ոսկիի վերածելու աշխատութեան։ Տխմարանները չէին գիտեր թէ ոսկին նոյն իսկ իրենց վառած ածուխն էր, և կը բաւէր անկից առնել ափ մը և ձեւափոխել զայն, որպէս զի ամբողջ մարդկութիւն մը հարստանար։

Հանքածուխը այսօրուան ճարտարարուեստին հայն է, քաղաքակրթութեան հոգին, ընկերութեան կապն է. եթէ այսօր դարձեր գոյութիւն ունենայ, այսօր իսկ մարդկութիւնը պիտի իյնար միջնադարեան կէս-քաղաքակրթութեան մէջ։ Ի՞նչ է ուրեմն այս սեւուկ նիւթը որ աշխարհի մը երջանկութիւնը կը պարփակէ իր մէջ։—Հանքածուխը քար մը ըլլալէ աւելի բոյս մը եղած է, անդգայ նիւթ մը ըլլալէ առաջ ապրած է։ Անդրշիրեղեղեան տաներու մնացորդն է սա, որոնք հողին տակը դարերու տեւողութեան միջոց եօթը տասնեակ տարիներ մը առաջ Պարտիզակէն հրաշագործ Յովհաննէս անուն վարդապետ մը իր մենաստէրի հակումովը այդ անմարդաբնակ լեռները կ'ուղղուի և հոն լեռնագագաթի մը խորը Ջուր մը կը բղխեցընէ, ուր յետոյ մասուռ մըն ալ շինուելով՝ կը նուիրագործուի այդ վայրը, և անկէ ի վեր ամէն տարի Աստուածածնայ ծոնդի ուխտերին շրջականերէն բազմութիւն կը դիմէ Յովհաննէս վարդապետին ուխտավայրը, ուր Ջուրը, կ'ըսեն, բժշկութիւն ալ կատարած է։ Այս տարի ալ եկաւ հասաւ վերջապէս ուխտագնացութեան համար որոշուած ժամանակը։ Իրիկուան ժամը երկուքին բարեկամներու խումբով մը Պարտիզակը թողլով ճամբայ կ'իյնանք դէպի Մանիչակ։ Լեցուն լեռնական երկնակամարին ադուրը կապոյտին իր առաջ լուսեղ հոսանքը կը հեղու վար, գիշերը կերպարանափոխելով ցորեկուան։ Այս կերպով մեր ճամբան ալ կը դիւրանայ, և մենք արագ քայլերով կ'առաջանանք գիշերին անուշ լռութեանը մէջէն երգելով, ճայնելով ու ցատկռտելով դրութէ։ Ժամուկէսէն հասած ենք Տէօշէմ անուանուած հայ-լազերու գիւղակ մը, ցրուուն ու ցածկեկ խրճիթաձեւ անակներ կը նշմարուին հոս հոն՝ արտերու երկար տարածութիւններուն մէջտեղ, քանի մը չուներ այդ գիւղին պաշտպանութիւնը կ'ապահովեն իրենց խիստ հաչիւններով դիւերադնաց մեր ուղեխումբին ճայնելը ու խենդուկ անցքին պահուն։

Եռեւնիս Պարտիզակը ա՛լ կորսուած է, ծովը աւելի՛ հեռացած մութի բարակ շղարշով մէկեղուած կը թուի հեռուի լեռներուն հետ. առջեւնիս ահագին ծառուտ լեռներ ակնարկիս կը կարեն ու պահ մը անանկ կը թուի թէ անհնարաւոր պիտի ըլլայ անցնիլը առանց մէջտեղէն։ Սակայն բան մը չենք զգար և յանկարծակիի եկածի պէս է որ առաստաղ աղբիւրի մը առջեւ կը հանենք, կը նստնք ու քիչ մը հանդիստ մը եաքը կը վերսկսինք քալել ու քալել այս անգամ քարաժայռերու, կիրճերու կամ հակայ ծառերու հիւսուածքին մէջէն։ Բայց ինչ որ չա՛ռ ա նակնկալ ու գեղեցիկ եկաւ ինծի այն ալ Պիսկէ-քար ըսուած տեղն անմիջապէս վերջը եկող խոշոր անտառի մը մէջէն օձաձոր ճամբու մը վրայ քայլ առաջելիս էր բերեկրվար դէպի գեղը։ Հոս լաւ է ամէն բան, հակայ անտառը քունի մը մէջ է, սուր հովը անոր երկնամերձիկ ծառերուն անուշ օրօր մը կ'երգէ։ Մանիչակի ջաղացքը կը հասնինք՝ գեղին վրայ։ Հիմակ ալ վերեկէն է որ կը սկսի, ու խնդալով, խաղալով նորէն լուսնիր տակ՝ կը շարունակենք ճամբանիս։ Քիչ մը վերջ կը հանդիպինք ցրուած գիւղակներու, ցորեան ու եգիպտացորենի արտերու, որոնք Մանիչակը կ'ամբողջացնեն։ Բլուրի մը եռեւէն երևնուռն յանկարծ կը նշմարենք նոյն ինքն Մանիչակը, սարահարթի մը վրան մեծ մեծ ծառերով, որոնց տակէն լոյսեր կը ֆշմարուին։ Բոլոր ճամբուն դժուարութիւնը հո՛ տկտա։ Ճամբորդած էք, և դիտէ՞ք թէ տկտնուած տեղ մը ոչ՛ փ կը հանդիպայ։ Կ'երգենք ուր կը հասնինք վերջապէս անձայն ու լայն ճամբէ մը հոն, Մանիչակ։ Մեր այդ ճամբուն վերջը անսպասելիօրէն երկինքը մթնցաւ ու անձրեւի թափթփուկներ սկսան դղալ մեր ներեանները ու ձեւ քերը։ Ես անակի մը տանիքին տակ դացի ապաստանիլ։ Մինչ բարեկամներս խրոխտ ու բարակը ցնցոյղ տաք ոսան փայտեր ու ձիւղեր կտրել պղտիկ հիւղ մը ձեւացնելու համար ուրիշներու նման, որոնք չինուած էին արդէն՝ լեռի՛ պանդոկներ՝ ժամին բացերը, ծառերու փունջին տակ։ Մեր ամբողջ ճամբորդութիւնը տեւած էր հինգ ժամ, որովհետեւ հիմա ժամացոյցը եօթին կ'ուղղէր իր սլաքը։

ՄԵԼՔՈՆ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

ՈՒԽՏԻ ՕՐԵՐ
ԴԷՊԻ ՄԱՆԻՇԱԿ

Մանիչա՛կ, միաքերնուդ առջև չէ՞ք բերեր շուտով այն ծաղիկը փափուկ ու նրբին։ Ես ալ ունեցած եմ նախապէս հիշդ այդ մտածումը՝ երբ առաջին անիթով մը ակա՛ն տուի մանիչակ բառին, որուն՝ մեր այս դիրքը գեղ մը ու համանուն ծաղիկէն պատահարար միայն իր անուանակոչութիւնը ընդունած ըլլալը չատ եաքէն կրցի իմանալ։

Շատոնցուրնէ ունէի արդէն սրտապան փափաք մը ու մտադիր կամեցողութիւն մը երթալ այցելելու համար այդ գեղը, որուն լեռնամէջ չինուածքին և որով կենսանորոգ օդին ու զովրպելի ջուրին նկատումով ներբողները չէին որ կը պակէին հոն գացող այցելողներուն կողմէն, որոնք իրենց ուխտաւորի հանգամանքովը կը չեշտէին անարուեստ ու բնատուր բոլոր գեղեցիկները Մանիչակին։ Ու անցածները, քանի մը չարաթ հաղիւ առաջ, երբ բարի դիպուածը ծանօթացուց զիս Դարբեվանքցի պատանիի մը հետ,—ինչու որ ամբողջ վանական կարաւանը Արմաշի՝ ամառս դուրս ելլելուն առիթով իր շուենքը չնտակ առած հացուցած էր Մանիչակ,—առ ցանկալի վայրէն վերադարձին՝ իր խօսուն մտածումներ աչքերը յառած սեւեռած իմիններուս, ըսաւ ինծի, «Գնա՛, ապրէ՛ Մանիչակ, ու օրերդ տարիներու պիտի համեմատին», նոր ստաց բարեկամիս այդ կրտրուկ խօսքերը դիւրով մը արձագանգեցին իմ մէջ, ու ասանկով մտարկուեցաւ իզձս երթալու համար դէպի Մանիչակ, հոն՝ բոլոր բովանդակ կո՛յս բնութիւնը արձակօրէն ականատեսելու, հո՛ն անաղտ օդը անարգել շնչելու, հո՛ն պաղուկ ջուրը ուժո՛վ ըմպելու, և քիչ մըն ալ հո՛ն հաւատաւոր, ուխտաւոր դառնալու համար։

Որովհետեւ ամէն բանէ առաջ համբաւուած ուխտատեղի մըն է Մանիչակ բոլոր գեղերու ժողովուրդին։ Սակէ գիշերին անուշ լռութեանը մէջէն երգելով, ճայնելով ու ցատկռտելով դրութէ։ Ժամուկէսէն հասած ենք Տէօշէմ անուանուած հայ-լազերու գիւղակ մը, ցրուուն ու ցածկեկ խրճիթաձեւ անակներ կը նշմարուին հոս հոն՝ արտերու երկար տարածութիւններուն մէջտեղ, քանի մը չուներ այդ գիւղին պաշտպանութիւնը կ'ապահովեն իրենց խիստ հաչիւններով դիւերադնաց մեր ուղեխումբին ճայնելը ու խենդուկ անցքին պահուն։

Եռեւնիս Պարտիզակը ա՛լ կորսուած է, ծովը աւելի՛ հեռացած մութի բարակ շղարշով մէկեղուած կը թուի հեռուի լեռներուն հետ. առջեւնիս ահագին ծառուտ լեռներ ակնարկիս կը կարեն ու պահ մը անանկ կը թուի թէ անհնարաւոր պիտի ըլլայ անցնիլը առանց մէջտեղէն։ Սակայն բան մը չենք զգար և յանկարծակիի եկածի պէս է որ առաստաղ աղբիւրի մը առջեւ կը հանենք, կը նստնք ու քիչ մը հանդիստ մը եաքը կը վերսկսինք քալել ու քալել այս անգամ քարաժայռերու, կիրճերու կամ հակայ ծառերու հիւսուածքին մէջէն։ Բայց ինչ որ չա՛ռ անակնկալ ու գեղեցիկ եկաւ ինծի այն ալ Պիսկէ-քար ըսուած տեղն անմիջապէս վերջը եկող խոշոր անտառի մը մէջէն օձաձոր ճամբու մը վրայ քայլ առաջելիս էր բերեկրվար դէպի գեղը։ Հոս լաւ է ամէն բան, հակայ անտառը քունի մը մէջ է, սուր հովը անոր երկնամերձիկ ծառերուն անուշ օրօր մը կ'երգէ։ Մանիչակի ջաղացքը կը հասնինք՝ գեղին վրայ։ Հիմակ ալ վերեկէն է որ կը սկսի, ու խնդալով, խաղալով նորէն լուսնիր տակ՝ կը շարունակենք ճամբանիս։ Քիչ մը վերջ կը հանդիպինք ցրուած գիւղակներու, ցորեան ու եգիպտացորենի արտերու, որոնք Մանիչակը կ'ամբողջացնեն։ Բլուրի մը եռեւէն երևնուռն յանկարծ կը նշմարենք նոյն ինքն Մանիչակը, սարահարթի մը վրան մեծ մեծ ծառերով, որոնց տակէն լոյսեր կը ֆշմարուին։ Բոլոր ճամբուն դժուարութիւնը հո՛ տկտա։

ջոցին ածխացած ու քարացած են։ Պատմենք իր ինչպէս կազմուիլը, պիտի տեսնենք որ հետաքրքրաշարժ է և կ'արժէ զիտնալ։ Պիտի սկսիմ քանի մը երկրաբանական ծանօթութիւններով աւելի դիւրաւ հասկցուելու համար։

Երկիրս առաջ հրակէզ նիւթերու գունտ մըն էր, կամաց կամաց պաղելով մակերեւոյթը սկսաւ կարծրանալ. ներքին բորբոքումներու հետեւանքով իր կեղեւին քանի մը տեղերը դուրս ցցուեցան և կազմեցին լեռներ, ուրիշ մասեր ալ կծկուելով՝ ցածը մնացին և հովիտներ եղան։ Ջուրի շղթին ցրտանալով վար թափեցաւ և ցած տեղերը լեցուելով ծովերը ձեւացուց։ Ահա՛ երկրագնտիս նախնական վիճակը։ Ժամանակի ընթացքին մէջ մթնոլորտը կազմուեցաւ որուն մէջ ամպերը ծնունդ առին և սկսաւ անձրեւներու շրջանը։ Դիտած էք անշուշտ թէ տեղատարափի ժամանակ լեռներէն իջած հեղեղները քարեր ու հող կը բերին հետերնին։ Նախնական դարերու անձրեւները շատ ու շատ սոսկալի էին, ահագին ժայռերու կտորներ ու մեծ քանակութեամբ աւազ ու խիճ կը քշէին և ծովերու մէջ կը լեցնէին կարգ կարգ՝ խաւեր կազմելով. այն տեղերը ուր յատակը քիչ ցած էր՝ ջուրէն դուրս կը բարձրանար և կը կազմէր ցամաք։ Այս ամէն մէկ խաւերը որուն շնորհիւ մէյմէկ մաս ցամաք ջուրէն դուրս եկած էր, երկրաբաններէն մէյմէկ անուն առած են։ Երկրիս մակերեւոյթը պաղելէն ի վեր երկու խաւ կազմուած էր արդէն (Սիլուրեան և Դեւոնեան) երբ կը մտնենք հանքածուխի շրջանին մէջ։ Երրորդ խաւը եղաւ ածխաքար հողերունը։ Այս շրջանի տեւողութեան մէջտեղի ջուրէն դուրս երեւցած էին քանի մը կղզեակներ որոնք հիմակուան Եւրոպայի ցամաքի մէկ քանի մասերը կը կազմեն, ինչպէս Ֆրանսայի Օվէրնը և Լիմուզէն գաւառները, Պուրկոնեի մէկ մասը, Շուէտ, Միլան, ձկնավաճ ու Բորոքիա մեացնող գօտի մը, Բրակայի շրջակայքը, Բոլոնեի և Ֆրանքֆորդի մէջ գետին մը, և Վերջապէս Գլէմիգայի, Անգլիոյ և Սկովտիոյ ու Պալքանեան թերակղզիի զանազան մասերը, իսկ մնացեալ Եւրոպա համարեա ջուրին տակ ծածկուած էր ու ովկիանոսի մասը կը կազմէր։ Արդէն կազմուած այս ցամաքները ծածկուած էին խիտ, ամենախիտ անտառներով՝ որոնց վրայ Մթէնէին զարհուրեցնող կեղտ. Ափերէն անտառները ամենաթեղմ գաղափար մը միայն կրնան տալ։ Թաչուն չկար՝ այդ ծառերու ճիւղերուն վրայ թառելու համար, մանչիւնոմիին արձագանգը թնդացնող գազանները գոյութիւն չունէին, ոչ ալ միջատ մը կար տերեւներուն մէջ բզզալու համար. ամբողջ երկիրը բոյսերու կը պատկանէր. հաղիւ թէ քանի մը սեսակ ձուկեր՝ կէս-ձուկ կէս-սողուն, ու ծովազգի խեցիներ ջուրերու մէջ կը հիւրընկալուէին. ցամաքի վրայ ապրող սողուններէն քանի մը մեացորդներ ունինք Միայն ձեռքերնիս։ Ջերմութիւնն ու մթնոլորտի վիճակը ցամաքային կենդանիներու գոյութիւնը անկարելի կ'ընէին. երկրիս կեղեւը դեռ չատ բարակ ըլլալով անտանելի տաք կ'ընէր, օդը յաղեցած էր ածխային կաղով։

Այս վիճակը խիստ լաւ կը յարմարէր բոյսերու աճման։ Պտերները, արմաւենիները, գոնաձերը, սոճիները հրամայաբերձ կը բազմանային, թէև ծառերուն տեսակը քիչ էր բայց քանակը չի լրացներ պակասը. այս բոյսերը ոչ ծաղիկ ունէին և ոչ ալ պտուղ կուտային, բոլոր ուժերնին տերեւներուն աճման նուիրած էին, որոնք մթնոլորտին պարունակած մեծ քանակութեամբ ածխական կաղը կը ծծէին և իրենց մէջ ամբարելով ապագայ ածուխի հանքեր կազմելու կը պատրաստուէին. օդն ալ երթալով կը մաքրուէր և կենդանիներու շնչառութեան յարմար ըլլալ կը սկսէր։ Կրկնութիւն չենք համարիր նորէն ըսել թէ այս շրջանի մէջ բոյսերու շատութիւնը և ո՛չ մէկ ժամանակ տեսնուած է։ Քանի անձրեւը գար, կազմուած հեղեղները այն ծառերուն տերեւները, ճիւղերը եւն. բրնելով, իրենց քշած աւազին ու հողին հետ մէկտեղ կը տանէին կը լեցնէին ցած տեղերը կամ ծովուն եղերքները քիչ խոր եղած վայրերը, երբ հեղեղը անցնէր հողի, բոյսերու կորուստներ և ջուրի խառնուրդը տեսակ մը ճահիճ կը կազմէր. այս նորակազմ ճահիճը՝ հեղեղին գալէն առաջ ընդարձակ անտառ մըն էր, որու ճիւղերն ու տերեւները դարերու տեւողութեան միջոցին իրարու վրայ կը կուտակուէին քանի բրթելով վար իյնային։ Հիմայ հեղեղին անցնելէն ետքը կ'ունենանք ճահիճ մը, որու յատակը 20-30 մէթր թանձրութեամբ բոյսի բեկորներու խիտ խաւ մը կայ. ջուրին բերած հողերն ու ճիւղերը կը նստին այս խաւին վրայ, իսկ ճահիճին երեսը, շնորհիւ մթնոլորտի խիստ ջերմութեան և օդի պարունակած շատ մը ածխական կաղին շուտով կը ծածկուի մամուռով մը որ արագաբար կը հասնայ և ջուրին ու օդին մէջ պատուար մը կը քաշէ։ Տակը թաղուած անտառը կը սկսի տարբերագրուիլ, շրջապատի ջերմութեան աղդեցութեան տակ որ խիստ է շնորհիւ կեդրոնական հուրի աւելի զօրաւոր ըլլալուն. փայտին տարբերագրութենէն առաջ եկած կաղերը չեն կրնար փախչիլ, որովհետեւ մամուռի հատ խուռը արգելք կ'ըլլայ. այսպէս ծառերը խիստ զօրաւոր ջերմութեան մը ենթարկուած և գոց տեղ մը փակուած մնալով կը սկսին ածխանալ, տերեւներուն ու ճիւղերուն ծծած ածխական կաղը դուրս կու գայ և կը կազմէ հանքածուխի մթերքը։ Զենք գիտեր թէ քիմիական ինչ աշխատութիւններ տեղի կ'ունենան հոն, բայց արդիւնքը բացայայտ է։ Դիտունները ասոր նմանող փորձ մը բրած են. բոլորովին գոց երկաթէ հատ խողովակի մը մէջ փայտի աղոցակ տաքցուցած են խիստ զօրաւոր կերպով և եղկար ատեն. երբ բացած են մէջը տեսած են կպրային սեւ ածխանման նիւթ մը որ բոցավառ է։ Ուրեմն կրնանք ըսել թէ հանքածուխը յառաջ եկած է բոյսերու բեկորներու ժամանակ հողին տակը ածխացումէն։ Առանց վրան իսկ նայելու այսօր, վառարանը կը նետենք քանի մը կտոր ածուխ, բայց երբ խորհինք այն ներքին ոյժին վրայ, այն ժամանակի տեւողութեան վրայ որով կազմուած է այդ սեւ քարի կտորը, անաբեկ կը մնանք։

ԶԱՐԵՀ Ն. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԶԱՐ ՀԱՆԶՐԵԹԷՐԻՆԻՆ սէեահաթլարը հագգընտա Վիէննա կաղէթալարընտա կէօրիւլէն թաֆիլաթ.

Պէօեիւք բէսմը կէշիտ Պէթէնի օվասնտա գաալը վէ եաղմուրլու պիր հավատտա իբրա իտիլտի. եաղմուր ուֆագ ուֆագ արա իլէ տէվամ էթմիշ տիր. ասպան զանէթ էրքէն սաաթ սէքիզտէ, Զար վէ Զարիձա հաղարաթըլյա ըէիսը հիւքիւմէթ Թօմբիէնի չաթօսունտան հաաքէթլէ, բէսմը կէշիա մէյտանընտա կէլտիլէր։ Թօմբիէնի էհաւիսինին պէօեիւք գըսմը՝ Զար վէ Զարիձա հաղարաթընը կէօրմէք իչուն, (հօլուն իլի թարաֆընտա տիվիմիշ օլան ասքէրլէրին արդա թարաֆընտա) պիրպիրինի չէնէեօրտու։ Ալ՝ սաաթ 5 պուչուգտա սթասիօնա կիմէք իւզրէ չաթօտան եօլա չըգտը. պիրինճի արապատա Զարիձա հաղրէթլէրի իլէ Տամ տ'Օնէօրի, իքինճի արապատա Զար հաղրէթլէրիլէ բէիսը հիւքիւմէթ Մ. Լուպէ հաղրէթլէրի պուլունուեօր իտի. պունլարը միթէազրպ պիր լանատա Մատամ Լուպէ իլէ Մատամ Վալտէք Բուսօ վէ սօնրա տախի բէիսը վիւքէլա իլէ Բուսիա էրքէանը հարպ բէիսի ժէնէրալ Սախարօֆ կէլիեօրտը։ Սթասիոնտա Զար հաղրէթլէրի Թօմբիէնի գախմագամընա վէտա իմտիսիի արրատա տէսի քի, «հագգըմտա օլուանան հիւմը գապուքտան տօլաեը պու շէհրանէն մէնիմանէն այրըլըեօրում. Թօմբիէնի էհալիսինէ թէչէքքիւրթըմը թէսղլիլ իմմէնիդի թէմէնի իտէրիմ»։ Սօնրա Զար վէ Զարիձա հաղարաթըլյա Մ. վէ Մատամ Լուպէ վէ Վիւքէլա վէ դէվէճէլէրի վէ մէպուսան վէ սեան բէիսլէրի՝ իմբէրաթօրա մախսուս օթան վակօնա կիրմիշլէր տիր։ Բէիսը վիւքէլանընն միւսատէի մախսուսաբրյա, մէզքիւր վակօնա կիրմիշ օլան Թ. կազէթաբը մուհտիրինին պէհանընա կէօրէ, Զար վէ Մ. Լուպէ հաղարաթը արասընտա շու սեօղլէր թէատի օլունմուշ տիր։

Զար.— Բէիս էֆէնտի՝ եաղբգ քի սիդտէն պու գատար չաբուգ այբըլըեօրուզ։

Բէիս.— Հայմէթբէնա՝ Ֆրանսանէ պիր տատա կէլմէք՝ սիդին իսթիեարընդա վապսթէ տիրմ։

Զար.— Էլպէթ, եվվէթ պիր տատա կելիրիմ։

Վիւքէլա, Զար հաղրէթլէրի թարաֆընտան քէնտիլէրինէ վերիլէն պիրինի ռիւթպէտէն նշանդարը՝ գօրտէլաարընը համիլ իտիլէր։ Թրէն՝ սաաթ 10 բատտէլէրինտէ Բէյմատէն 5 քիլոմէթրօ էօթէտ մուվագգաթէն եարբլան սթասիօնա եէթիշտի. իմբէրաթօր հաղրէթլէրինին մախսուսէթինէ թախսիս իտիլէն պիր ալայ սիւվարի՝ թրէնին միւվաէէթինտէն բէք չօգ զէման եվվէլ պուրատա հաղրը պուլունուեօր իտի. Թրէն կէլիր կէլմէդ թրամբէթա վէ պօրագանլարի Բուս միլլի հավասընը չալմաղա պաշլատրլար, պու էսնատէ Զար վէ Զարիձա հաղարաթը՝ վակօնատան չըգտըլար, բէսմը կէչիտ եէրինէ էվվէլա գատընլար կիթմիշլէր տիր։ Պունլար մատ. Լուպէ, մատ. Վալտէք Բուսօ, մատ. Տէյանէլ, մատ. Ֆաղիէռ, մատ. Տէլբատ, մատ. Անարէ վէ մատ. Միլրան օլուպ, անլարը միւթէագրպ Զարիձա հաղրէթլէրինին արապասը կէլիեօր իտի, պու արապալարը աթը իտի, միւշարիէֆանընն եանընտա մատ. Նարիշքին պուլունուեօր իտի. Զար հաղրէթլէրի սթա պիհէրէք իմբէրաթօրիձանընն արապասընն սօլ թարաֆընտա եիւրիւեօրլար իտի։ Զար հաղրէթլէրինին արդասընտա ժէնէրալ Ֆրէսիքա վէ հարպիսէ նազբրը ժէնէրալ Անտրէ պուլունուեօրլար իտի. վէ անլարտան սօնրա, Մ. Լուպէնին արապասը կէլիեօր իտի։ Հէյլէթ պու սուրէթլէ բէսմը կէչիտ եէրինէ կիթսիքտէ, ուսում գօմանտան ժէնէրալ Պուսեէր՝ Զար վէ Զարիձա հաղարաթընա եագլաշուպ, ասքէրճէ սէլամ վէրտիքտէն սօնրա, Զար հաղրէթլէրինին եան թարաֆլարընտա տուրմուշ վէ Զարիձա հաղրէթլէրիլէ Մ. Լուպէ արապասան վէ Զար հաղրէթլէրի պարկիրտէն էնմիշլէր տիր։ Զար վէ Զարիձա բէսմը կէչիտի կէօրմէշլէրի իչուն, մախսուսէն եարբլան հիւքէք մվդրա կէլտիրէլէրինէ, բէսմը կէչիտէ պաշլանմըշ տըր. սէյր եէրինին իւզէրի զաեէթ զալէպլիք օլուպ, հավանընն եաղալը օլմասըյա պէրապէր, 60,000 տէն զիեատ ինան՝ սապատան պէրի վէ հաթթա պիր չօգլարը կիճէ նարբսընտան պէրի պուրատա պէքլէմիշլէր տիր։ Ժէնէրալ Պրուեէր էվվէլա պիրինճի գօլ օրտուեա բէսմը կէչիտ իճրա իթթիրաֆ. ժէնէրալ՝ Զար հաղրէթլէրիլէ Մ. Լուպէնին էօնիւնէ կէլտիրելիքտէ էրքանը հարպիսէ զապթանըյա պէրապէր օրատա տուրմուշ տըր։ Պիրինճի գօլ օրտու՝ եիւրիւեիշի միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա իթթ. բիւեատէր կէչտիքտէն սօնրա, սբրա սիւվարիլէրէ կէլտի. բէսմը կէչիտէ 120 պէօլիւք իւթիրաք իթմիշ տիր։ Սիւվարիէն սօնրա թօքբար կէչտի, թօքբրատան սօնրա ամճը թապուրլարըյա պալօնը միւֆրէզէսի կէչեպ իչէ նիհաեէթ վէրիլմիշ տիր։ Պայրագլար իմբէրաթօրուն էօնիւնէն կէչտիքէճ, միւշարիէյի հաղրէթլէրի՝ ասքէրճէ սէլամ վէրլիեօր իտի. բէսմը կէչիտին խիթամընտան սօնրա, ասօրթ սիւվարի ֆրդասը թարաֆընտան ասէրթ նազ էիւրիւեիշլէ, պիր սիւվարի մանօվրասը իճրա օլունմուշ տըր։ Պու տէհշէթլի մանօվրա՝ գաղասրդ վէ քէմալը սէլամ մուվաֆֆագրյեթլէ իճրա օլունմուշ տըր։ Բէսմը կէչիտ՝ սաաթ պիրի օն կէչէրէք իսթամ պուլմուշ տըր. հէր թարաֆտան վէ ասքէրին սաֆֆլարը արասընտան (եաչասուն Բուսիա՝ եաչասուն օրտու) նիտալարը իշիտիլիեօր իտի։

ՎէնէզՈՒԷԼԱ Վէ ԴՕԼՕՆՊԻԱ.— Բիւրաստասան վարիա օլան պիր թէլէկրաֆնամէէ կէօր, Բիօնչատա պիր մուհարապէ վուգուա կէլէրէք Գօլօմպիա սարլարը իլէ Վէնէզուէլլա ասքէրի մաղլուպ օլմուշ, Վէնէզուէլլա գօմանտանը օլան ժէնէրալ Շվէրիս էախր օլմուշ տըր։

Գօլօմպիա հիւքիւմէթինին Վաշինկթօնտաքի սէֆիրի՝ խարճիմէէ եաղրընտան սթիտէքի թէլէկրաֆնամէէի ալմըշ տըր։

«Վէնէզուէլլա իլէ մուհարէպէ ալամէթլէրի կիւնտան կիւնէ զալի օլուեօր։ Վէնէզուէլլա իլէ մուհարէպէ իթմէք իսթէմէէրուզ, ասիլէր թարաֆընտան Գօլօմպիա արազիսին իսթիլա իչուն վագը օլաճագ հէր տիրվիս թէչէպպիս սէմէրէսիզ գալաճագ տըր. Գոաքիրատա իսթիլա իչուն հարքէթ իտէն գուվվէթլէր մաղլուպ իսիմիշ վէ Բիօհաչաեա իտիլէն թէարրուզ նէթիճէսիզ գալմըշ տըր։ Էքուատօր հիւքիւմէթի հուտուտունտա սիւքիւն վէ ասահիշ պէրքէմալ տըր։»

«ԳՕՊՐԱ» թօրբիտօ քէչէրինին զարգ օլտուղունը եաղմըշ իտի. Ինկիլթէրանընն «Գօպրա» թօրբիտօ քէչէրի տէրունէնտէ 48 եօլեը վէ 21 մաքինիսթ վէ աթէչճի իլէ 1 զապիթ վէ 9 թաֆիֆ պուլունուեօր իտի. եալընըզ 12 քիլի «Հաթթինկթօն» վաբօրու թարաֆընտան գուրթաքըլարագ Միտելպուրկա չըգարըլմըշ տըր, «Եարմութ» պալըգ կէմիսի տախի 6 ճէպտա պուլմուշ իտի. «Գօպրա» թօրբիտօ քէչէրի՝ 1900 սէնէսինտէ եարբլմըշ իտի. էվվէլճէ գանալարա չարբարագ բարչալանմըշ օլան «Վիքէր» թօրբիտօ քէչէրի կիպի տէնիզ ալթընտան կէմիլերի գօվալամագա մախսուս իտի քի, պու կէմիլերին ալէաթ վէ էէվվաթը՝ Ինկիլթէրա պարիրէէսինճէ կիղլի թուրթուլմագտա իտի. «Գօպրա»՝ 68 մէթրօ ուզունլուղունտա վէ մաքինասը 12,000 պարիկը գուվվէթինտէ օլուպ, սաաթտա 35 միլ եօլ ալը իտի։

ՃԷՆՈՒԻԱ ԱՖԻՐԻԳԱ ՄՈՒՀԱՐԷ-ՊԷՍԻ.— Տէյլի Կրաֆիքէն.— Շու էէնի վակօնատան չըգտըլար, բէսմը կէչիտ հատիսաթ՝ մուճիպը եէէս վէ Էնտիչէ օլաճագ չէլլէրէն տիր. հէյլէ Նաթալ հուտուտընտա վուգու պուլուպ իքի եիւզ գատար Ինկիլիզլէրին թէլէֆ վէ մէֆրուհիյէթ վէ էարէթինի միւէտտի օլան մուհարէպէ՝ Պոէրլէրին էն սատէ խիտալարընա Ինկիլիզ զապթանընն ալտանմագտա օլտուգլարընը կէօթէրտիեի իչուն, բէք միհիմ տիր։

Մարինէ Բօնդոն.— Տիւնքի կիւն Լօրտ Քիչնէր թարաֆընտան վուգուի իպար օլունան մուհարէպէլէրտէ Ինկիլիզ ասաքիրինին տիւչար օլտուգլարը զաեիսթ՝ պաշ գօմանտանընն պէհանմամէսինտէ մուհարէպէնին նէթիճէլէնէճէեինէ տաբր պէհան օլունան իմմիալէրին բէքտէ մուվաֆֆագ օլմասընը կէօսթէրիր. պիր մուհարէպէտէ իքիեիւզ զաեիսթ վէրիլմէսի՝ Պոէրլէրին էօյլէ հագարէթ կէօզիւ էէէ կէօրիւլէճէք պիր տիւշմէն օլմասընը կէօսթէրմէեէ քիֆայէթ էտէր։ Շիմտիեէ գատար Պոէրլէրին հիչ պիր մուհարէպէտէ պիզէ պու գատար զաեիսթ վէրտիրտիքլէրի կէօրիւմէմիշ տիր, չու կիպի ահվալնն նամսը զուհուր էթմէքտէ օլտուղը պիր տիւրլի անլաշըլամաեը։

Տէյլի Նիւոզրան.— Շու մաղլուպիյեէթլէր Մ. Զէմպրլէնին պէհանմամէսինէ պիր ճէվապ ատտ օլունսա սէզա տըր. հայտուտ վէ էշգրնա օլտուգլարը պէհան օլունան Պոէրլէր՝ ասաքիրը քիւլթիեի մունթազամընը էթմէքտէ, իքի եիւզ քիշիեի ուսուլ վէ նըզամը տարիէսինտէ սաֆիքը հարպ խարիճինա չըգարմագը, պիզէ անը պիր մուգապէէտէ պուլունմուշ օլտուլար։

Սէնսաթրոպոն.— Շու մաղլուպիյեէթլէրին Ինկիլթէրանընն էր հիէթինտէ հայրէթ վէ քէտէրի մուճիպ օլաճաղընա շիւպհէ եօգ տըր. պիր միքրէզէնին պիրտէն մանվը կիպի մաղլուպիյեէթլէրին՝ պունտան սօնրա թէքէրրիւբ էթմէեէճէինէ իմմիտ օլտուղունը իքէն, չու հալին վուգուի չանանը թէէսսիֆ տիր։

Թայմսպոն.— Նաթալտան ալընան մայլուպիյեէթ խապէրլէրինին պէհիեթէմք իսթէմէնիզ, ֆագաթ պու խապէրլէր՝ պունտան պիր սէնէ էվվէլ պիթմիշ օլտուգը իլան օլունան մուհարէպէնին էլան սէվամ էթմէքտէ օլմասը՝ պու հարպնան նէթիճէլէնտիրիլմէսի իչուն զաեէթ չիտէթլի թէատպիրէ թէվէսսիւլ իտիլմէսի լազըմէէն պուլունտուղը հագգընտա հիւքիւմէթին նազարը տրգգաթընը ճէլտ էյլէսէ սէզա տըր։

Տէյլի Թէլէկրաֆ.—Նիսպէթլի քիւչիւք օլան մաղլուպիյեէթլէրտէ չաեանը տրգգաթ օլան պիր չէյ վար իսէ օտա, Պոէրլէրէ թէքբար իւմիտ վէրէճէեի վէ Ինկիլիզլէրին հէր թարաֆտան իսթիդա էտիլմէսինէ պախ օլաճաղը խուսուսը տըր։

ՖԻԼԱՆՍԱՆԸՆ Բէյմս պէյատի միւզէսինտէ մահֆուզ զրուպ Զար հաղրէթլէրինէ կէօսթէրիլմիշ օլան Սլաճա Ինճիլը Շէրիֆ՝ բարչընին իւզէրինէ եազըլմըշ պիր էսէրը գատիմ տիր։

ՐՈՒՍԻԱՆԸՆ ԵԼՆԻ ՊԻՐ ԻՍԹԻԳՐԱԶ.—Բէթրոսպուրիտան ալընան խապէրլէրէ նազարէն, Բուսիա հիւքիւմէթի՝ եագընտա Ֆրանսասա պիր իսթիգրազ ատտ էտէճէք տիր. Ֆրանսըզ սալ հաեէսարանը՝ պու իսթիդրազին ագաղ իչուն վուգու պուլան թէքլիֆլէրի հիւմը գապուլ էթմիշէր իսէ տէ, պիր չօգ էսպապատան տօլաեի, պու իսթիդրազ անճագ սէքիզ այ սօնրա ագաղ օլունապիլէճէք տիր։ Ֆրանքֆորթ կազէթասընընն իքիաուէսինէ պագզլըր իսէ, պու էսպապատան պայլըճասը՝ կէչէն մայիստէ Բուսիանընն ագաղ էթմիշ օլտուգը շըմէնտըֆէր իսթիդրազը թանվիլիաթընընն հէնուզ թէմամէն մէվզրի թէտավիւլէ չըգարըլամասընը տըր. պու իսթիդրազ՝ 425 միլիոն ֆր. իտի. ագաղ միւթէսավիր օլան եէնի իսթիդրազին գըսմը ազամը տախի չըմէնտրֆէր ինչաթընա սարֆ օլունաճագ տըր. Բէթէրսպուրգիտան Վիանագաեէ գատար պիր խաթթ վէ Լէհիսթանտա տիկէր պազը տէմիր եօլար եարըլաճաղը բիվաեէթ օլունուեօր. իսթիդրազ օլունաճագ բարանընն պիր գըսմընա Մանչուրի չըմէնտրֆէրինին իքմալինէ թախսիս գըլընաճագ տըր։ Եէնի իսթիդրազ պիր միլիար ֆրանքլըգ տըր։

ԲԱՐԻՁ ՊՕՐՍԱԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

Սեպտեմբեր 25, 1901

Ֆրանսըզ էսնամը	101.
Բէյճի	309
Գոնսօլիտ.	24.15
Շըմէնտրֆէր	100.75
Պանգ. Օթման	520
Թրանսվալ	81.25

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Գոնիա վիլաեէթի սախիլէնտէ Գօչ հիսար գազասը գախմագամլըզը էզինէ գախմագամը Իսմայիլ Հաղգը պէյ է.

Պիզա սանճաղը սախիլինտէ էզինէ գազասը գախմագամլըզը՝ Գօչ հիսար գախմագամը Ալի էֆէնտիեէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ մուսմիլէյհիմանընն ալէյ ուսուլ թանիֆիլէրինին իճրասը մանալէրինէ պիտիրիլմիշ տիր։

ՆԸՃԱՆ

Սբանիա մայիսէ նէզարէթի միւսթէշարը Տօն Պէրնարտօ Սակասթա իլէ զրրասթի միւտիւրը ուսմանիի Տօն Միքէլ Կօմէնտ Սիկօրաեէ պիրինճի ռիւթպէտէն մէճիտի։

Իբէք մութէսարրֆի վէ գօմանտանը սէատ. Ալի բաշաեէ իքինճի ռիւթպէտէն Օսմանի։

Պէչինճի Օրտուի Հիւմաեուն լէվազիմ ռէիսի մեղլիվա սէատ. Ալի Բըզա բաշաեէ թէպտիլէն իւչինճի ռիւթպէտէն մէճիտի նիշանը զիշանընը իտանա պույրուլմուշ տըր։

ԹԷՊԼԻԶԱԹԸ ՐԷՍՄԻՏԷ

Տիւնքի չիարշէնպիէ կիւնիւ ազամը, Խրիսթը Մըսը ֆէխամէթլու տէվլէթլու Ապդալա Հիլմի բաշա հաղրէթլերի՝ Սէրայը Հիւմայունը Միւլազքանէեէ տավէթ պույրուլարագ, քէշիտէ պույրուլան զրնաքէթը Սէնիյէի Միւլազքանէեէ. հաղը պուլունմագ չէրէֆիյէ միւպարի վէ մաղնարը իլթիֆաթը ճիհանտէրէճաթը հաղրէթը Բաստիշահի պույրուլմուշ տըր։

—Զաթը Շէվքէթսիմաթը հաղրէթը Խըզրֆէթբէնանինին թէրագգրի իւլում վէ մէարիֆ հագգընտաքի մանը մատլի իլթիմալը ճէնապը Շէհրիեարիլերի ճիմիէի ճէմիլէսինէն օլարագ, մէքանթիպը Ալիեէն ասքէրիյէ վէ միլիյէէ-տէն պիրինճի վէ իքինճիլիք սրճարբրյա չէհատէթինէ ալարընա քէսաը իսթիհգագ խէնլէրէ իթա օլունմագ իւզրէ խահիկէյանը իլմ ու մէարիֆի թէչիվգան մէարիֆ միտալեասը նամը իլէ թարաֆը էյլէրը հաղրէթը Խըզրֆէթզէնանինէն պիր միտալիա իտտա պույրուլմուշ վէ պու պատպէ չէրֆսիսունուն վէ սուտուր պույրուլան էմրու ֆէրմանը հիմմէթպէկեանը հաղրէթը Խըզրֆէթբէնանի իւզէրինէ, գալէմէ ալընուպ. մէճլիսը մախսուսը Վիէնէա գարարբյա պիլիսթիրիան մէրիսլէրը ահֆանընա իրտատի Սէնիյէի հաղրէթը Բաստիշահի չէրէֆ սուտուր պույրուլմուշ օլան Նըզամնամէ սուրէթի տիր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՄԱՏՏԷ.— Մէքանթիպը ալիեէի ասքէրիյէ վէ միլիյէէյէն սընիֆընընն պիրինճիսի վէ իքինճիսի օլարագ իպրազը ավեագաթ իլէ չէհատէթնամէ տաղ խանէլէրէ մախսուս, ալիեէ վէ կիսմիշ օլարագ մէարիֆ Նազրյա վէ նիսմիտնէսի վէհճէլ պիր գրթա միտալիա իտտա պույրուլմուշ տըր։

ԻՐԻՆՃԻ ՄԱՏՏԷ.— Իչպու միտա, լեանընն ալթունը՝ սընֆընընն պիրինճիսի վէ կիսմիշ գրթասը՝ սընֆընընն իքինճիսի օլարագ նէչէթ իսէն էրպապը լիեագաթ իթա վէ գոյմա իլէ սաղ թարաֆա թալիդ օլունմագ տըր։

ԻՒՃԻՆՃԻ ՄԱՏՏԷ.— Իչպու միտալանընն պիր թարաֆընա սանիպլինին գանկը մէքթէպտէն գանկը թարիխտէ նէչէթ իչէրիսի վէ տիկէր թարաֆընա չակիրտին իսմիրլէ իգատամաթը թարաֆը հաղրէթը Բաստիշահիէն լութֆէն թագտիր իլէ ինան պույրուլմուշտը իպարէսի եաղրլամագտըր։

ՏԷՕՐՏԻՆԻԻՐ ՄԱՏՏԷ.— Իչպու միտալիա՝ պատէլ վէֆաթ, հագգը թալիդ օլմամագ վէ միւճէրրէտ թէպէրրիւքէն հրգիսիմէք իւզրէ, վէրէսիէէ ինթիգալ իտէճէք տէր։

ՏԱԼԻԼԻՅԷ

ԳՈՒՏՍ սանճաղընտա Համմէ վէ թապէրիատա պուլունան մատէն սուլարընն նէպէան իթիտիի եէրլէրտէ միւէթատտիտ համամար աչմագ իչուն, իմմիեաղ թալէպ օլունմուշ վէ պու պապտէքի էվրադ՝ Պապը Ալիեէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ԷՄԱՆԷԹԻՆ իտարէ վէ մագթուան ինալէ օլունան աչարընն թանսիլինտէ, քիլէ բէսմի ալընմասաճաղը՝ ֆագաթ միւլթէզիմլէր թարաֆընտան մանուալ պաշգարնա սաթրլարը վագթի բէսմը մէզքիւր ալընմագ լազըմ կէլտիեի՝ իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ՏԻՒՆ Սրպսթան գրալիձաբընն եէվմը մախսուսը օլտուղունան Սրբպ թէպասը՝ մուսահաթիկարա պէհանը թէպրիքաթի էյլէմիշէր տիր։

ՊՈՒ Սէնէ Պրուսա Հարիր մէքթէպինէ կիրէճէքլերին միւսապագա իմթիհանընա պաշլանմըշ տըր։

ՏԻՒՆԲԻ կիւն Ֆամինտէ իճազէթ վէրէն միւտերրիս էֆէնտիլերէ թալէպեէ ալթուն վէ կիւմիւշ էյեանգամ, միտալեալարը վէ աթըլեէլի Սէնիյէ ինան վէ թէվվի պույրուլմուշ տըր։

ԽԱՐԻՃԻՑԵԼԷ նէզարէթի միւսթէշարը Շուբան տէվլէթի Միւքրյեէ տարբէսի ազաի քիրամընտան տէվլէթլու Արթին բաշա հաղրէթլերինին միւնասրիի իւլ միգազ պուլունտուգլարը՝ մէսմուը ալիի հաղրէթը Բաստիշահի պույրուլմասը իւզրինէ, մագէնը Հիմաեուը ճէնապը միւլիքանէ աթըպպի քիրամընտան պիր զաթ՝ լութֆէն բաշաի միշարիլէյ՝ հաղրէթլերինին գունագլարընա իլամ վէ իսթիֆարը խաթրլարընա պէղը ինաեէթը պէհնէթբէրլերի պույրուլտուղու միւթախպէր տիր։

ՐՈՒՍԻԱ հիւքիւմէթի թարաֆընտան Սամսոն միւթէսարրֆը աթուֆ. Համամ պէյ էֆէնտի հաղրէթլերինի պիրինճի, վէ գօմանտանը սէատ. Հուրշիտ բաշա հաղրէթլերինէ իքինճի ռիւթպէտէն Սէն Սթանիսլաս նըշանը վէրիլմիսի իչիսիրիմիշ տիր։

ՐԷՍՄԸ ԲԻՒՇԱՏ.— Պարթըն զազանընա ինչա օլունան խասթախանէնին բէսմը քիչաբը իճրա իտիլմիի խապէր ալընմըշ տըր։

ՍԱՏՐԸ ԱՂԱՄ ֆէխամէթլու տէվլէթլու Խալիլ Ռիֆաթ բաշա հաղրէթլերինին թէհամրյու իքթիսատը ափիյէէ իթթիքլերի ճիհէթլէ, հագգաա մագամը ալիի ֆէխիմէէրինի թէչրիի էյլէհէէքլերի՝ մանչ մէատ իսթիհսար զէլլէնմըշ տըր։

ԷՏԻՐՆԷ, Սէյանիք վէ Գոսօվա վիլայէթլերի թէլէկրաֆ խաթթլարընընն թամրի իչուն սաֆ օլունաճագ ադէչինն պիտճէէէ զամմըլա թէվֆիկէսի մուգարրէր օլմաղլա, միւգաքէրամատա հաղը պուլունմագ իւզրէ, թէլէկրաֆ վէ Բոսֆոր նէզարէթինէն, պու կիպի իչլերէ վաղրֆ պիր զաթ՝ մէրճինէ կէնսաերիլէճէեի իշիտիմիշ տիր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆԸՆ Տէրսաաաէթ սէֆիրի ճէնապլարը թարաֆընտան հիւքիւմէթը մէթպուատրնա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէէ, մէշհուր Օսմանը սանասաթ գարարընտան օլուպ, միւզէի Հիմանանտա մուսթահէէլ պուլունան Մուսթաֆա պէյ խամնամէ պիր զաթը Եունանիսթան միւզէսինէ պուլունուպ գըրրդ օլան «Էրմիս» հէյքէլինին եարբշարբրլմասընը սէրէօհտէ էյլէսիիի պիլտիրիլմիշ տիր։ Մալիսմ օլտուղու իւզրէ մէկքիւր հէյքէլին եարբշարբրլմասընը Վիէննա սանասաթքարանընտան պիր չօգ զէվաթ տախի տէրէօհտէ էյլէմիշէր իսէէ, մուվաֆֆագ օլամամըշար իսի։ Եունան հիւքիւմէթի՝ մուսթահիլ Մուսթաֆա պէյտան պու պապտէ պաղը էյզաֆտի իսթէմէսինի՝ սէֆիրը միշարիլէյի պիլտիրմիշ տիր։ Պունտան մատա, Եունան հիւքիւմէթինին ասարը ափիգա միտիրի՝ Բարիս վէ Վիէննա սանասաթքարանընտան պագզլարընա միւրաճաաթ իթմիշ տիր։

ՊԱՍԻՍ Բիւսուսաթ միտիրի էմվալը թիճարիյէէի վագթ ու զէմանընդա սահիպլէրիսէ թէպլիմ իթմէեուպ, կիւնլերճէ թէէսիր իթմէքտէ օլտուղունան պաս իլէ, մահէլի թիճարը թարաֆընտան Բիւսուսաթ էմանէթինէ թէլէկրաֆկա չէքիեաեէթ իսիմիշ, վէ իշ, ճէմիյէթը բիւսուսիյեէ հավալէ օլունմուշ տըր։

ՊԷՐԿԱՄԱ ԱՍԱՐԸ ԱԹԻԳԱՍԸ.— Աթինա Ալման ասարը աթիգա միւտիրի Տըրիֆէլալին նէզարէթի ալթընա Պէրկամատա ասարը աթիգա արանմագտա վէ պազը եէրլէր դազարբրլմագտա օլտուղու եաղրլմըշ իսի։ Ս

բէթլերի՝ տէվր ու թէֆթիշ իշուն Այ-տնամա կիթմիշ տիր։

ԵԱԳԸՆՏՍ. Սթրնաա կիտէնէք օ-լան Եունանիսթան ժէնէրալ գոնսոլոսը Մ. Ֆիլոնը վագիֆէսիի վէքեալէթէն իբրա իտէնէք օլան Մ. Դաֆթանը օղ-լու՝ էվվելքի կիւն Սթրնատան չէրի-միզէ ավատէթ իթմիշ տիր։

ԱՄՍԱԻԻՍ. սանճաղընա թապի Մէ-ճիա էօղիւ գաղասընըն պաղը թա-բաթարընտա չիտտէթլէ եաղան տօ-լու վէ եաղմուրանն տուլար թաշա-բաղ, պաղը մահուլաթնա զարար օլ-տուղը վէ պիր տէ գասրն պօղուլտու-ղը՝ մահէլլինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

ՏԷՎԼԷԹՐ Ալիյեէ իլէ մալիւմ հիւ-քիւմէթլէր արասընտա ագաը մուգար-էր օլան թիճարէթ մուահէսէսինին միւզաքէրէսինէ մէհմուր պույրուլմուշ օլան Օսմանլը մուրախխասլարը՝ տաիրէի խարիճիյէսէ իթթիմա վէ միւզաքէրէ էյլէմիշլէր տիր։

ՏԷՎԼԷԹՐ Ալիյեէի Օսմանիյէ իլէ Իթալիա տէվլէթի արասընտա ագտ օ, լունանաղ թիճարէթ մուահէսէսամէ-սինին ագաը միւզաքէրաթը իշուն, Իթալիա տէվլէթի թարաֆընտան ժէ-նէրալ գոնսոլոս գոմանտէօր Սալիմպէր-իլէ սէֆարէթ թիճարէթ ամաշէսի Մ. Մէլիամէր մուրախխաս թաւին օլուն-մուշլար տրը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

12/25 Սեպտ. 1901 Հարեւանցաթթի, Կ. Պոլիս

Փափաղեան Ներսէս վարդապետին կիրակի օրուան մոլեռանդութիւնը պաղ ջուր մը լեցուց կարծես մինչեւ հիմայ հայ մամուլին Մխիթար Աբբայի տարեդարձին առթիւ արտայայտած տաք վերաբերումին վրայ։ Ասիկա անգամ մըն ալ իրաւունք կու տայ այն սովորութեան, որով տարբեր հատուածներէ բաղկացեալ հանդիսակա-ներու առջեւ կարդացուելիք ատենա-խօսութիւնները կանխագէս կը քննուին պատահականաւոր մարմիններու կողմէ։ Վիեննացիները այս կէտին թերեւս թերացան և զանցառութիւնը պատճառ եղաւ իրենց նկատմամբ կազմուած համարումին խախտելուն։ Հանրային պարագայի մը տակ գործուած սխալ մը չպա դիւրին չդարմանուիր, սակայն Վիեննայի հայերը աւելի ազէկ կ'ընէին եթէ հրապարակաւ հերքում մը տային՝ իրենց զանցառութիւնը խոստովանող(*)։

Սակայն իրենց նոյն օրուան ընթացքը ասոր հակառակը հաստատեց, իրենք քիչ մնաց որ Ներսէս վարդապետը աստուածայնէին խօսական ծաֆարութիւններով, երբ այս վերջինը իր մտերիմ բարեկամներէն մէկին հետ առանձնակի սիրալիր տեսակցութիւն մը վերջ, միասին շքամեղան ելաւ, իր իրաւամբ վատակած բաժինը ստանալու համար։ Ներսէս վարդապետն և իր ընկերն դատ մարդեր չկային արդեօք հոն ծափահարուելու արժանի, որոնց կենացն ալ գէթ բաժակ մը պարպուէր յարգելի միաբաններու և հանդիսականաց կողմէ։

Մենք՝ Մխիթարեանները՝ ըլլան Վիեննայի կամ Վենետիկի, ճանչցած էինք հայ անհատներ՝ որք տոհմային գրականութեան նուիրած են իրենց անձը, իրենց ամէնէն մեծ արժանիքը անոր մէջ էր. անոնց կրօնական համոզումները մեզի համար խնդիր չէին։ Համոզումները անհատին կը վերաբերին, իսկ դիտութիւնը հանրութեան։ Այսու, հանրութիւնը սակայն կիրակի օր քան մը սորվեցաւ որուն վրայ մինչեւ հիմա կը տարակուսէր թերեւս, թէ գիտութիւնը Հռովմայ եկեղեցիէն դուրս է ոչ թէ նոր, քանի որ նոյն իսկ մեր գիտուն ճանչցած Վիեննացիները, Հայ եկեղեցւոյ ծոցին մէջ ծնած, սնած ու կրթուած դասալիք երեւելի Դալուստ Փափաղեանէն ի զատ յարմար մէկը չը գտան ամբողջ Հայ-Հռովմէական կղերին մէջէն, հոչակելու համար թէ Հռովմայ եկեղեցիէն դուրս գիտութիւն չկայ։ Այս հռովմէական կղերն-ը գիտուն բեմասաց վարդապետն Զաձիգ մոլեռանդութիւնը որքան տրգեղ նոյնքան իրեն միայն Հայ կրթա-բաններու մէջ ուսում առած ըլալը նշանակելի է. ու խորհիլ թէ այս մարդը մեզմէ առաջը մեզի ծաղելու կ'ելլայ. ո՛ր ատիճան անմիտ հեգնութիւն մըն է։

Պէրպէրեան էֆէնտին իրաւամբ իր այս խորթացած ատին անարգելինուելը — 50 ոսկի — մերժեց իրեն յորելեանին համար։ Տոհմային արժանապատուութեան նպաստաւոր հանդիսանալով Պէրպէրեան էֆէնտին անգամ մըն ալ ցուցուց թէ ինք որ իր խոր համոզումով, և անձնուէր ջանքերով մեր երախտիքին արժանացած էր, իր վեհանձնութեամբ ալ մեր սքանչացման առարկայ եղաւ։ Իր 25ամեայ գործունէութիւնը զոր պիտի տօնենք քիչ ատենէն, պիտի ապացուցանէ թէ սահմանափակ համոզումներէ հեռի անհատ մը, Բրօքա-կանտայէ չներշնչուած հաստատութիւն մը կրթական տեսակէտով աւելի մեծ ու աւելի գործնական արդիւնքներ յառաջ բերած է 25 տարիներու կարճ ժամանակամիջոցի մէջ Օսմանեան կառավարութեան հովանիին տակ, քան որչափ չէ կրցած Մուրատ Ռաֆայէլեան վարժարան մը իր առագին եկամուտներով, կէս դարէ աւելի գործունէութեամբ։ Մխիթարեան հայրեր իրենց դիտական արժանիքը յարգել տալու համար աղգին մեծամասնութեան, պէտք է որ աւելի դարուս դիտական լայն հայեացքներուն հետեւին, քան թէ իրենց երկիրներէն վտարուած կարգ մը հիւղութի միսիոնարներու թելադրութեամբ՝ անձուկ խարական ոգւոյ մը։

Այս կարգի անհաճոյ միջադէպերը լաւ է որ մոռցուին։ Հայ-Հռոմէական-նաց Դեր. Իմմանուէլեան Կ. Պարիրաքի անխորական ոգին ու համերաշխ տրամադրութիւնները կոչուած են իր ներկայացուցած աթոռին նկատմամբ մեր համարումը բարեփոխել։ Ոչ ապաքէն ծերունաւարդ Պարիրաքին ընթացքը օրինակ պէտք է հանդիսանայ իր սորդաստիներուն ալ։ Կը հաւատան թէ ինք ամէնէն աւելի դժգոհ եղած է չնորհնուակ վարդապետին անպատշաճ ընթացքէն և կիրակի օրուան պատարագէն վերջ, երբ իրեն շատ յոգնած ըլլալուն ակնարկութիւն մը կ'ըլլար, սա լակոնական պատասխանով հակացուցած է իր դժգոհութիւնը «երբեք չյոգնեցայ, սակայն քարոզին ժամանակ շատ քանեցայ»։ Տարակոյս չկայ որ պատկառելի ծերունին շատ նեղուեցաւ ու պահ մը, եթէ անպատեհութիւն չըլլար, քարոզը նոյն իսկ պիտի ընդհատել տար, ինչպէս որ յուսրած է։ Ինչ հարկ կար վշտացնելու։ Մենք մեր համոզումներէն գոհ ենք։ Այն կրօնքը զոր նախահայրերէն ժառանգեցինք և զոր Աստուծոյ օգնութեամբը և Օսմանեան մեծաղօր կայսրներու հովանիին տակ կարող եղանք պահպանելու, այն կրօնքը կ'ընենք, սուրբ, նուիրական և անփոփոխելի է մեզի համար։ Իսկ եթէ երբեք պատահի որ սխալ եղած ըլլան մեր համոզումները, ծուռ՝ մեր տրամաբանութիւնը, և անգոհացուցիչ՝ մեր դատողութիւնը, այն ատեն կը նախընտրենք մեր պապերուն հետ դժոխքը երթալ, քան թէ Լոյոլային հետեւորդներուն քարոզած դրախտը։

Խան ժողովը երբէկ չդումարուեցաւ, ինչպէս որ առջի օրն ալ կրօն. Ժողով և նպաստից յանձնաժողով չի գումարուեցաւ, որով, այս անգամ ալ յետաձգուեցան օրակարգերու վրայ գտնուած կարգ մը որոշումներու կարգադրութիւնները։

—Նշանաւոր բանաստեղծ Նորայր Բիւզանդացի, որ Սթոքհոլմ կը բնակի, 26 հազար ֆրանք հաւաքելով զրկեր է Վենետիկի Մխիթարեաններուն։

—Ազգ. Պարիրաքարանի պարտադնց պաշտօնեաներու նկատմամբ մեր ըրած դիտողութիւններուն վրայ պարիրաքարանի մէջ այդ պաշտօնեայները սկսած են զարմացումով իրարու հարցնել թէ «ե՞ս իսկեմ» իբր թէ ընաւ այդ տեսակ թերութեան մը մէջ գտնուած չըլլայինք։ Բայց պէտք կայ այդ «ե՞ս իսկեմ» ի հարցականներուն, երբ կրնան զանոնք հաստատականներու վերածել։

—Կը յիշուի որ ասկից ամիս մը առաջ Ազգ. պարիրաքարանի դիւանատունէն հրաւէր մը կը հրատարակուէր՝ որով երկու քարտուղարի պէտքը կը ծանուցուէր։

Արդ, անկէ ի վեր ամիսէն աւելի ժամանակ անցած է, և բաղմաթիւ դիմումներ եղած են, պահանջուած վկայագիրներով և կարողութիւններով։ Բայց մինչև հիմա ո և է քարտուղարի ընտրութիւն մը չէ եղած՝ նոյն իսկ որոշուած պայմանաժամը անցնելէն ետքն իսկ, Արդ, ի՞նչ նշանակութիւն պէտք է տալ այդ հրաւէրին։

—Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ աղքատիկ ժամկոչը իր բարդուած ամսականները խնդրած ըլլալով Թաղ. խորհուրդէն իր անձնական և ընտանեկան պէտքերը լրացնելու համար առնոյցմով, ծեծի կ'ենթարկուի խորհրդական անդամներէն մէկուն կողմէ։ և ծդը այն ատիճանի ուստիկ կ'ըլլայ, որ խեղճ ժամկոչը հիմա հիւանդ ինկած է կ'ըսուի։

Թաղ. Խորհուրդը, սակայն ասկէ երկու օր առաջ իր հրամարականը տուած է, անչուշտ իր թերութիւններուն վերջ մը տուած ըլլալու համար։ Հրկիզեալ եմեմարանն և երկսեռ վարժարանին աշակերտները հիմա թէև եկեղեցիին վերնատունը կը յաճախեն, բայց թաղեցիներէն շատերը այս առժամայ կարգադրութեան համար գանգատներ կը յայտնեն և կը նախընտրեն տուն մը վարձել իբր դպրոց ծառայեցնելու համար։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ տնախմբութեան առթիւ՝ այսօր նոյն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը Ս. Պատրիարքին ընակարանը երթալով յատկապէս պիտի հրաւիրէ Ն. Սրբազնութիւնը պատարագելու համար յառաջիկայ կիրակի։ Բայց չենք գիտեր թէ Ս. Պատրիարքին ձախ ոտքին պալարը մինչեւ շաբաթ օր պիտի թոյլատրէ՞ զինքը դուրս ելնելու։

—Պարիրաքական Փոխանորդ Սրբազանը հիւանդութենէն ապաքինած է թէեւ, բայց քանի մը օր եւս չպիտի կրնայ դուրս ելնել՝ օդերուն ցրտութեան պատճառով։

—Երզնկայէն Տ. Դեւոնդեան եղբարք նամակով մը իմացուցած ըլլալով տեղւոյն Ս. Լուսաւորիչ վանքին անհովիւ վիճակը, իրենց երէց եղբօր նոյն Վանքին քահանայ ձեռնադրութիւնը խնդրած էին։ Կրօն. Ժողովը առաջիկայ նստին մէջ այս մասին երզնկայի առաջնորդին բացատրութիւնը պիտի առնէ և ըստ այնմ պիտի տնօրինէ։

—Վանայ առաջն. տեղապահը և խառնն Ժողովը մասնաւոր գրութեամբ մը իմացուցած են ազգ. Վարչութեան թէ գիւղական դպրոցներէն մէկուն անօրէնութիւնը բողոքական ազգայնի մը յանձնուած է և հարկ եղած հրահանգը խնդրած են։ Ուստի Կրօն. Ժողովը յառաջիկայ նստին նկատողութեան պիտի առնէ այս խնդիրը։

—Պալաթու Թաղական Խորհրդոյ անդամներուն մէջ անհամաձայնութիւն մը ծագած ըլլալով, անդամներէն, մէկ քանին իրենց հրաժարականը մատուցած են Ս. Պատրիարքին։ Ս. Պատրիարքը զիրենք հրաւիրած է շարունակելու իրենց պաշտօնը բան առաջնոյն, մինչեւ որ Տնտես. Խորհուրդը հարկ եղած տեղեկագիրը մատուցանէ, որուն քննութեան յանձնուած է արդէն խնդիրը։

—Սրվազի առաջնորդ Տ. Պետրոս Սրբ. խնդրած ըլլալով որ Արսլանեան Գէորգ Վ. Սրվազ զրկուի՝ կրօն. Ժողովը յառաջիկայ նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ։

—Նոյնպէս Սօֆիայէն Տ. Գէորգ Քահանայ, տեղւոյն Եկեղեցւոյն մէջ քահանայագործելու թոյլտուութիւն խնդրած ըլլալով, միւսալ քահանայի մասին հարկ եղած տնօրինութիւնը պիտի կատարուի առաջիկայ նստին մէջ։

—Երզկուան Տիրայր Վ.ի յոդուածին մէջ գրուած արշալոյս պիտի ըլլայ՝ փոխանակ կրօնականի. դարձեալ՝ էր ոսկրերը չեն խայտար, փոխանակ «երբ ոսկրերը»ին։ Այն ատեն չատ գոհ պիտի մնայինք, փոխանակ «չատ գոհ մնայինք»։

—Սկիւտարէն նամակագիր մ'է, որ կարդացած է Թերթիս Դշ, օրուան թուոյն մէջ հրատարակուած «Ափրոդիսեան զոհեր» յոդուածն։ Դիտել կուտայ թէ՝ «Այդ զոհերուն թիւը պակսեցնելու համար ինչո՞ւ միջոցներ չեն խորհուիր և գործադրուիր։ Մինչդեռ Մաքրիգեղցին ջնջեց իր վարժարանին մէջ մանչ և աղջիկ միասեղ նստելու սովորութիւնը, ցաւօք կը դիտենք թէ մեր Իճմատիէի Ելմոնեան և Ներսէսեան վարժարանց մէջ այդ դրութիւնը կ'ուզեն ներմուծել, որ ուղղակի մեզմէ այդ զոհերուն թիւն ստուարացնելու։ Մենք այս դիտողութիւնը վերապահութեամբ կը հրատարակենք, որովհետեւ նոյն վարժարանաց անօրէն Մաքսիմեան էֆէնտիի՝ աշաուրջ հակադրութիւնը ծանօթ է մեզ։ Բայց խնդարնաքար կ'առաջարկենք որ եթէ գոյութիւն ունի այս դրութիւնը, անօրէն էֆէնտին պարտ ու պատշաճն խորհի ու գործադրէ, մանաւանդ որ քանի մը ծնողք ալ իրենց զաւակները սկսած են Ամերիկեան գոլէճն իրկել։

Դուք, քանի մը օրեր առաջ կը մեղադրէիք մեր ծնողքներն, որոնք գիտեն թէ նոյն Ամերիկեան վարժարանը կարեւոր դիրքը չէ ունեցած հայոց աղջիկներու դաստիարակութեան ու ուսման այլեւայլ անհրաժեշտ ճիւղերու նկատմամբ ու դարձեալ կը զրկեն հոն։ Այս անգամ անուղղակի կերպով, վարժարանին մէջ ներմուծուած այս դրութեամբ, կը վախնանք որ պաշտօնէութիւն մը լինի պատճառ։»

—Իզմիրէն կը գրեն.

«Առեւտրական զործով մը դեղեցիկն Զմիւռնիան այցելելով, փափաքեցայ մատն ծանօթանալ հայ վաճառականներու գործունէութեան այնքան ծանօթ։ Բարեւնչ մը Սիվրիսարեաններուն, Սպարթալեաններուն, Պագըրճեաններուն, Անտոնեան-Բաբալեաններուն և այլ սիրուն հայ վաճառական տուներուն վարիչներուն որոնք հայ աղքատիկ դասակարգը կը խնդացնեն։

Բայց պարտաւանաց արտունջ մը կուտամ ծանօթ հայ մեծատունի մը որ իր գործատունին մէջ բնաւ հայ չի գործածեր։

Երէկ այցելեցի ուրիշ չոջ հայու մը «ինճիրի մաղազան» ուր կը գործեն հրեաներ։ Պարապ տեղը հայու դէմք մը վնտռեցի հոն. չի կայ, թերեւս մաղազային տէրն Եւրոպայի ծախել կ'ուզէ ինքզինք։

Արդեօք հայ աշխատաւորք չէին փափաքած հայ վաճառատունի մէջ գործել. փորձելի, հաղցուցի, ընդհակառակը, շատեր դիմեր բայց ձեռնունայն ետ դարձեր են։ ամբողջ մաղազային մէջ 120 հոգի կը գործեն որոնց ամէնքն ալ խիստ քիչ բացառութեամբ հրեայ են։ Աչքովս տեսայ և հոն աշխատող հրեայներէն լսեցի թէ վաճառատան տէրը կարեւորութիւն չունի հոն. տեր և տնօրէնն հոն բացարձակապէս խորամանկ հրեայ մ'է։»

—Եդեսիոյ մէջ Գաւառ. Ժողովը առաջնորդի ընտրութեան համար գաղտնի քուէարկութեան ձեռնարկելով, 21 քուէներու 20ի բացարձակ առաւելութեամբ առաջնորդ ընտրուեր է վիճակին առաջն. տեղապահ Տ. Անանիա վրդ. Հազարապետեան։ 1 քուէ չտեսած է՝ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան։ Ինչպէս երէկ ալ գրեցինք, Էրզրումի ալ Առաջնորդ ընտրուեր է Առաջն. Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վ., կը տեսնուի որ ընդհանրապէս Տեղապահներն են աւելի առաջնորդութեան կոչուողները. աչքի զարնող պարագայ մը՝ որ իր օգտակար կողմերը ունի։ Որովհետեւ Տեղապահութիւնը անոնց փորձառութիւն մը կ'ըլլայ վերջապէս, որու մէջցին անոնք աւելի եւս գիտակցելով տեղական-ժողովրդային պայմաններուն՝ իրենց առաջնորդութեան ատենն ալ աւելի արդիւնաւոր պաշտօն մը պիտի վարեն։

—Վսեմ. Պ. Կարապետ Եղեանց արդէն երկու օրէ ի վեր ծանօթ ազգայիններու այցելութիւնները կ'ընդունի Բերա Բալասի մէջ։ Սանասարեան վարժարանի կալուածները աւելցնելու համար խորհրդակցութիւն մը պիտի անենայ վարժարանին Խնամակալութեան հետ։

—Սակէ առաջ գրուած էր թէ Օրթագիւղի ազգ. վարժարանին դէմը գտնուող աղբիւրի ջուրքն՝ վարժարանին երեք չորս աշակերտները ժանտանդի հիւանդութեան ենթարկուած էին։ Այդ աղբիւրներու ջուրքն իբր նմայշ քիչ մը Կայս. բժշկական վարժարանին տարրալուծարանը տարուած ըլլալով, պէտք եղած տարրալուծական քննութիւնը կատարելէ ետքը, հարկ դատուեր է աղբիւրի աւազանը մաքրել և բաց մնացած ջուրի ճամբաներն ալ փակել։

—Բժշկական վարժարանին դեղագործութեան ճիւղին այս տարուան շրջանաւարտներէն Յակոբ էֆ. Թէրզեան՝ իր աւարտական քննութիւնները խիստ փայլուն և յաջող կերպով անցընելէ և վկայականը կատարելապէս ստանալէ յետոյ, այսօր կը մեկնի իր ծննդավայրը՝ Հաճըն։ Յակոբ էֆ. Թէրզեան իր գաւառացիի յատուկ ուշիմութեամբը սորված է նաև, մասնաւոր դասառութեամբ, «կենդանի զմբուռելու» արուեստը, որուն տէր եղողներ չատ քիչ կան մեր մէջ։ Կը շնորհաւորենք զինքը իր ձեռք բերած այս կըրկին յաջողութիւններուն համար, ոնրնցմով կը յուսանք թէ իր մասին պիտի կրնայ օգտակար ըլլալ իր միւսայրերն։ Միեւնոյն չոգենաւով կը մեկնի նաև Հաճընի ազգ. վարժարանին նորակարգ դասախարակուելի Օր. Արաքսի Մուրատեան։

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Ս. ՀԻՍԱՐ.— Մեծ. Կ. Թոսունեան էֆ. Ձեր այցաքարտի յանձնարարութիւնը ցաւ ի սիրտ պիտի չկրնանք կատարել. այդ գործին մասնագէտները կան, անոնք աւելի լաւ կը պատրաստեն։

ԻԶՄԻՐ.— Մեծ. Համպէր. Օրիորդը թող հաճի իր գրութիւնները չուսով ուղղել մեզ. չնորհակալութեամբ կը հրատարակենք. Թամելիազարդ տիկինը ու Անգլիերէնի թարգմանութիւնը մեր թերթին չեն յարմարիր։

Ա. Զ. Դ.

Կէսիկ Բաշալի ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ վերաբացումը տեղի ունեցաւ օգոստոս 20ին, երկուշաբթի։ Հոն կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն։ Մասնաւորներու դաշնակի դասեր ալ կը տրուին։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնուհին Միս Ձօնս։

9—12

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս կը յայտնենք մեր խորին չնորհակալութիւնն այն ամէն Բարձրաստիճան Եկեղեցական Հարց, Ազգային և Ուսումնական Վարչութեանց, Մեծապատիւ Աշխարհականաց Ազգային Թերթերու Ցարգելի Խմբագրութեանց և մեր նախկին աշակերտաց որոնք ամսոյս 9ին վանատանս մէջ կատարուած Մխիթարեան Միաբանութեան 200րդ տարեդարձի հանդէսի անձամբ կամ ներկայացուցիչներով մասնակից ըլլալով՝ հաճեցան իրենց թանկագին համակրանքն ցուցնել Միաբանութեանը։ Պարտք կը համարինք առանձին շնորհակալութիւն յայտնել Մեծապատիւ Մկրտիչ էֆ. Թօդաթլեանի և մեր վարժարանին Մեծապատիւ նախկին աշակերտաց, որք հանդիսին առթիւ Հանդիսականաց տրամադրութեան տակ դրուած չքասեղանը (buffet) նուէր բրած էին։

Մեզի ցոյց տրուած սրտաբուխ համակրանաց, և թէ՛ Հանդիսականաց և թէ՛ Հանդիսականաց թանկագին ուրախութեան եթէ բուն ցաւ մ'ունկաւ խառնուեցաւ յանկնկալը և հակառակ մեր զգուշութեանց, ցանկալի էր որ նոյն ազնիւ համակրանաց մէջ պատշաճորէն խղդուած ըլլար այն իսկոյն, և կամ գէթ այժմէն, և օրուան հանդիսին ամէն հանդիսակիցներուն համար հաւասարապէս ցանկալի նշանակութիւնը մնար ընդ միշտ։

Վանատուն

ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՑ

Բանկալդի, 12/25 Սեպտ. 1901

է Կ. Պոլիս

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՑԱՐՄԱՇ

Պաշտօնական ծանուցում Խնամակալաբեան Դպրեվանուց Սրմաշ

Դպրեվանուց Վարչութիւնը կը փութայ ծանուցանել Արմաշու Զարիւսական Ս. Աստուածածնի բարեպաշտ ուխտաւորաց, թէ երթեւեկութեանց դիւրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են նախորդ տարիներու պէս։

Ոստիկանութեան Նախարարութիւնն ալ կարեւոր հրահանգներ տուած է իր տարակարգեալներուն, որպէս զի ուխտաւորաց երթալուն կամ դառնալուն առթիւ բաւական համարին միայն կայարաններու մէջ նայել անոնց Օսմանիէ (Հմիտիէ) Բիլեթները, երթեւեկութեանց կանոնաւորութեան համար։

Իզմիրէն մինչև Արմաշ ճանապարհին ապահովութիւնն ալ կատարեալ է, տեղական իշխանութեանց աչալուրջ հսկողութեան շնորհիւ, և Վանքին կողմէ ալ յատուկ պահապաններ կարգուած են բաւ սովորութեան՝ ուխտաւորաց ընկերակցելու համար։

Իզմիրի մէջ գտնուող Վանքին գործակատարները պիտի ջանան ուխտաւորաց պէտք եղած դիւրութիւնները ցուցնել և պատրաստել։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 24 սեպտ.— Հիշ պիր ֆըրդանա մնսուսպ օլմասան պաղը Իսկիլիզ կազէթալարը՝ ճէնուպի Աֆրիգասա Իսկիլիզէրին ասվալի բէք գօրգուլը օլտուղընա տաիր թէլէկրաֆնամէլէր ալաղ էմմիշլէր տիր. Պօէր մնֆրէզէլէրի ֆէվգէլատէ ասարը ֆէսլիյէթի կէսմէթրիեօրլար։ Սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Պօէրլէր Իսմիտ Պրունսնտա Դաբ չէհրինի շտատէթլէ թէհտիտ էմմէքտէ տիրլէր։

—«Մարնկ Բօսթ» կազէթասընդն Պրիւքսէլ մուխասիրի՝ ժէնէրալ Պոթա վէ Տէվլէթին թանթը գոմանտանլարընտա պուլունան գուվվէթլէրին պիրլէշիրիլէրի հագգընտա տէվլէթրան էտէն բիվանաթը թէքզիպ էտիեօր։

—«Սթանտարտ» կազէթասընդն Օսէտա մուխասիրինին իշարընա նազարէն, Էնսիսիմազէքի յուսնուարտա, Ֆրանսատա եէնի պիր խիթգրաղ ագտ օլունճաղը Ռուսիա մէհաֆիլը մալիյեէսինտէ բիվանէթ օլուսնուեօր։

—«Մարնիկ Բօսթ» կազէթասը՝ Ամերիգա բէիսը ճէսիտի իլէ ուսուլը հիմանէ թարաֆտարը օլան ֆըրգա արասընտա իսիթիլաֆը էֆքէար հասրլ օլտուղունը Վաշինկթօնտան խիթիսպար էմմիշ տիր։

—Ճէնուպի Աֆրիգատան ալընան խապէրլէր՝ Պոլսա քեազրպալարը իւզէրինէ ֆէնա թէէսիր էթմիշ տիր. ալէ խուսուս Ճէնուպի Աֆրիգա մատէն էսնամը տուշմիշ տիր։

—«Տէյլի Մէյլ» կազէթասընդն բիվանէթյինէ նազարէն, Ալմանիա իմբրատօրը հազրէթլէրի՝ Տանձիկտէ, պէնիէլմիւէլ անվալը սիեասիյէսինին մուճիպը էնտիշէ պիր հալտէ օլմատընը պէեան էթմիշ տիր։

ԲԱՐԻՍ. — Պօրտատա հէման պիլ ճիւմլէ էսհամ վէ ալէլ խուսուս մատէն էսհամը թէնէզզիւլ էթմիշ տիր։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սըրպիսթան բարլամէնթասը՝ հոկտեմբերին պիրինտէ ագտը իսթիմատ տավէթ օլունմուշ տրը։

—Դրալիճա Տրակա հաղրէթլէրինին սէնէի տէվրիյէի վէյատէթի մինասիպէթի իլէ իճրա գրլընան չէնլիքլէր՝ ըէք բարլագ օլմուշ տրը։

ՆԻՒ ԵՕՐԳ. — Գալորատօ էհալէթի տախիլինտէ քեանի էլտորատօ չէհրի զուհուր էտէն պիր հարիգտէ խարապ օլմուշ տրը։

ՐԻԳԻՆ.—Զին իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչատը Հայֆիթինկֆոեէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիշլէր տիր։

—Ալընան պիր թէլէկրաֆնամէտէ, պէսթիսն Եանկցէ էհալէթի հավալիսինտէ հարբ օլան սիլլէր միւնասպէթի իլէ օն միլիօն խալգդն էվտէն վէ պարընճաղ եէրտէն մահրում պիր հալտէ գալտրդը իշար օլունուեօր։

ՐԻԻԷ.—Ինկիլթէրա գրալ վէ գրալիճասը հազարաթը՝ Լօնտրատա միւթէվէճճիհէն պու ագշամ հարէքէթ էլէսիլէր։

ԲԷԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Զար վէ Զարիճա իլէ Կրան Տիւշէսլէր՝ Սբաւեէ վէ Գոնթ Լամստորֆ Բէթէրսբուրգա մուվասէլէթ էթմիշլէր տիր։

ՆԱՐՕԼԻ.—Պիր պարութ ֆապրիգասընտա եանկընն օլմուշ վէ սէֆիլ քիշի եանմը վէ վէֆաթ էթմիշ տիր։

ԿԷՃԷԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 25 սեպտեմբեր.— «Նորթ Զայնա Տէյլի Նիուզ» կազէթասը՝ Զին էրքեանը իմբէրաթօրինին իբի սէնէսէն մուգատտէմ Բէքինի ավանէթ իթմէկէճինի վէ սուրէթը մուվագգաթասա Հայ-Թէնկիզտուտա իդամէթ իսէճէկինի թէէմին իսիեօր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Գուվամ պահրիյէէնին ըզանընա լաղըմ օլան բարա պուլունմասընընտան, Սբանիա պահրիյէ նազըրընան իսթիֆա իսէճէկի պէեան օլունուեօր։

ԲԱՐԻԶ.— Տանըմարգա հիւքիմէթի թարաֆընտան 25 միլիոն ֆրանգ պիր իսթիգրաղ ագտընը միւթէվգամին Բարլամէնթասէ պիր լահիհա վերիլէճէկի Գօրէնական պիլտիրիլիեօր։

—Բէյս Քրիւկէրին՝ Ամերիգա բէյրը հիւքիմէթի Մ. Բուգվէլթ նէգտինէ պիր հէյէթ կէօնտէրէճէկի՝ Լահէյտէն թէլէկրաֆլա պիլտիրիլիեօր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լեհ. Ուսմ տիւն ազչ. գաբ.	25—31
» » » էն եիւքէք	25—33½
» » » էն աշաղը	25—31
Բումէլի չըմէնտֆէրի գգնա.	98—75
» » էն եիւքէք	99—25
» » էն աշաղը	98—62

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 19 Սեպտ.

Ռուկ. էհսամը Ռուկ. լիրասը	93—31
Օսմ. էհսամը ազտրը	23—50
» գաբ անաը	23—50
» » Բ	48—50
« » Գ	26—26
Օսմանլը Պանգասը	10—87
Մբսրը Տուլ. մութթահրտէ	107—
Պուլկար խիթգրաղը	80—
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	23—335

ԳՍՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—37
Բարիզ 3 այ վատէլը	22—96½
Ֆիորէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուբօն)	——

Բարիզ 24 Սեպտ.

Ֆրնա էսհ. 4% Ֆր.	100—77
» » 4½%	101—75
Եէնի Օսմ. էսհամը այբլար	24—05
» » գաբանը	24—02
Բումէլի չըմէնտֆէրի	101—50
Օսմանլը Բէյմիսի էսհամը	309—
» Պանդաղը	522—
Դիրիսի Լիոնէ	1021—
Իթալիա էսհամը	99—35
Բոհորիթէ Թիւրք	492—
Օսմանիյէ	445—
Տուան Օթօման	508—
Սբանեօլ	71—10
Թրանսվալ	80—75
Գամպիո 3 այ վատէ	25—230
Դրէսդի Ֆոնսիէ էմիթսիէն	—

Պէրլին 24 Սեպտ.

Բումէլի չըմէնտֆ. (մարգ)	98—02
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	20—

Վիէննա 19 Սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիո	239—60
Բումէլի չըմէնտֆէրի ֆր.	93—
Օսմանլը Բէյմի ագսիոնը	273—

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ս. ՊՈԼԻՍ
Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ դիներու դերազանց ածանցութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօտաղաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սոսրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՁ.—ՊՊ. Լաքառիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօռէօն։
ՊՈՄՊԱՑ.— ՊՊ. Սպքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռան Արտրիթ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Մ. Մեճատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բսօվատալ։
ՋՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վասնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԴ.— Պ. Մ. Քոսիւանօ.
ՊԼՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 1—24

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՒԼԻՋՇ քեաղըտլարը եալընզ սիկարա մէրգելլարընը մէմնուն էտէպիլիր։ Պոյ քեաղըտլարընն գէվրէլատէ միէսսէրիյէթի մուգալիլէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլարընտան, դաբագլարընն տէրունինտէքի սէֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարըգայը սայիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ ընընը։ 49—56

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԷԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրադ գալէմի խիւլէֆասընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէնի մուսիգի մուալլիմի Զուլհանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օն պէշ կիւնտէ պիր՝ մունթազամին նէշր խտիլմէքտէ օլան էզհարը մուսիգի եախատ միւնթէգրպ չարդը վէ գանթօ նօթասընըն իքնճի ֆորմասը նէշր իտիլմիշ ատր։ Պիրէրթանէ էտիմէլէրինի հավէս քեարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուխթի Պապը Ալի ճատէսինտէ 22 նումէրօրը. Իսթանպօլ քիթուռանէսի, Մէրճանատա սոյճը Եղիա էֆէնտի վէ Էսկի Զաթիէէ ճատատէսինտէ Սէֆա ֆոնօկրաֆխանէսիյէ սաթը մահէսէր ատր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացքի՝ Դրէզդէնի դոբէրտ բնաբէրական և բնաբարական էֆէտրէնց Կ. Ս. Տէմիրեանի.

Սոյն գործը Կրթական Մրագրի համաձայն պատրաստուած ըլլալով, յատակ և դիւրանակնալի ոճով մը կը խօսի Մարբակոմբրէն և ուրոդրանքի պայմաններու, Բռանքանոբրէն. Երիրֆրանոբրէն, Մէտիրբանոբրէն, Բռաֆիքանոբրէն և Տարբրքանոբրէն պէտքէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Դասագիրքը կը բաղկանայ 352 ուրթաթ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ շահեկան ծանօթութիւններ կու տայ նաեւ ամէն կարգի արհեստներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 դահեկան

Տէմիրեան էֆ.ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բաղմաթիւ Գէրման Բրանֆէրներով աշխատուած ու ճոխացած է և կ'ամրողջացնէ իրագիտական և բնապատմական ճիւղին յատակ և նոր բագդոն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր դրական և դիւրաւոյց մէթոտովն ու նիւթերու պէսպիտութիւնովը կը դերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հեղինակութիւնները, Դէգր. Վարչութեան Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլլալով՝ ջերմապէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ ՆԱԵՆ

Նոյն հեղինակէն՝ Մարիաժ հանկան դասերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարանը։ Գին 3 դահեկան

Մենաքար հանկոց, Ֆրանսերէն ընթերցանութեան և զրուցարութեան. Նոր քերական գին 1½

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՁ

Աղընդրդն գօգմասընը, տիլէրինիդն խասթալդտան քիւլիէն արի գալմասընը արդը խէր խէնիդ Պաղէէ Գաբաւսընա Նիշամիէ գարագօլը գարչու քէշէֆսինտէ 1 նումէրօլը մահալը մասուստա տիլ թապպի

ԽԱԶԻԻ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԵՆՏԻՅԻ

պուչմալըընը։

Մումախլէյէ Մէքթէպի Թըպդիէի Շահանէտէն մէէզուն օլուպ, հիլ պիր ադրը հիսս իսթիրմէքտիզին տիլ չէքմէքտէ մուֆիսի պուլունտընը պիր իսլամ իլէ եալընզը իսի տէֆտատա էն չէֆտա տիլ ադրըլարընը քէսմէքտէ, «աքորրիթ»կիպի հէր նէվ նիլ էթի խասթալքարընը թէտավի իսմէքտէ էֆէնտին էն սոն ուսուլի իսդրէ վէ նէվ վիճատ ալէմթար իլէ տիլ տօլարըմագտա ատր։

Էնվայի թագմա նիլ վէ չէնէ իմալընտաքի մէհարէթի քեամիլէսի ուսում միչիրիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիհինի ճէլսլ իսմէքտէ ատր։

Ճումատա կիւնլէրի մուայնէխանէտէ բազար Կիւնէշլէրի տէ Կէսկի Բաչատատա Համամ ճատատէսինտէ, 15 նումէրօլը խանէտինէ միւրաճաաթ իսէն ֆուգարարը մէճճանէն թէտավի իսդէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11էն սօնրա հէր վագթ խանէտինտէ պուլունուր։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիէ քեամն (Էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիչատրնատն պէրի կէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ տրգդաթատան վէ իհնդ օլընան քեաֆիէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինատէն տօլայը չէհրիմդէն էն մի-քէմմէլ էճզախանէի օլուպ, տիկէլրէրինէ նումունէի իսթիսալ օլմադ չէրէֆինի իհրազ իթմիշ ատր. պու տրգդաթ վէ իհթիմամ մունդամ օլան թէհրաբէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ պաբլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատարն պայլճասը տրը. ամէնէն միւսէլլէմի վէ տէվլիրը բէմմիյէնին տախի մուսատագ օլուպը իսդրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէքնիսատէն պէքլէնիլէն չու խրթէմանը մէսնթանէնէ պիր իլավէի ինսանիյէթքարի օլմադ իսդրէ նէվմը թէքնիսատէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իսէն պիլիմիլէ զուէֆիյի խասթէկան մէճճանէն թէտավի իթարիրիմէ վէ մուալէճաթը լազըմ տախի քէզա պիրա իւճրէթ իթթա իսիլմէք կիպի իսթիյար օլընան ֆէհասքեալդլար նազարը տրգդաթա ալընաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին խթիհնալը մէնֆաատտան զիյատ հէմճինանը խրատէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթքերէրի իսդրէրինէ թէքնիս իսիլմիշ օլատը պէրտալ թային իսէր, իյթէ չու թատատա օլընան հիմմէթը մասրուֆէյէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրատա գաթի տէրէճաթ իսէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու հիւզէն տէ էրպապը միւրաճաաթքընը մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ ամրդպանընը տախի խօշնուտինինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէղքիր էճզախանէսէ քեաֆիֆէի իլէ վէ էմրազատա քէսպը իսիթիասը թամ էյլէմիշ մէշահիրը ամրդպատ հէր կիւն եվգաթը մուայնէխանէ հազըր պուլունտրգլարը կիպի զիւքիր ու իւնատ մախսուս օլմադ իսդրէ տէ մուայնէխանէնէ մէվճուտ տրը. էճզախանէսէ պուլունան այէաթ վէ էտվիաթը ֆէնինիյէնինին միւքեմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիրմէյէ չայան օլան (թանզիմիսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիմէթը Սէնիյէտէն էվվրքատա տօգուզ սէնէ թանսիլ իհտիրիտիքէն սոնրա իւք տէֆա օլարագ քիմիակիր տիպլոմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինէն Տօքթօր Անմէտ Հիւսէյին պէյին եէտր իգթիսար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իսիլմիշ տիր. մումախլէյէին ֆէնը թանզիմէքի իգթիսարը պուրաճա նասը մալիւմ իսէ, էվվրքաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, մումախլէյէ պէտէնը ինսանտա միւհթաճը թանզիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը ինթիմամ իլէ պիթթանզիլ աթըպպանա իհղար վէ պիհայէն ալէյէ աթըպպայի մումախլէյհիմէն իշլէրինի պիր դաթ տահա թէսիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատատը տախի սուրէթը միւքեմմէլէտէ թանզիլ վէ իհդար իթմէքտէ ատր։ 8—1

Հրատարակեցաւ
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրյէ
Թարգմանեց Օննէլ Զէֆրէ-Սարաֆ
Գին 6 ղրուշ
340 էջ գրքածալ

Վատան ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ
1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՅԻՖ
ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՇՈՒՐ ՏԻՊԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէղքիւ Սէրկիի Ումումիսինտէ՝ մի-քեաֆիթընը, HORS CONCOUR
րէգապէթիսիլ գազանմըշ տրը։
Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընա թէվէֆֆիգ իսէր
Թիւրքիա իչիւն էէկեանէ ահէնթատը Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ Էվլատլարը
Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլտա, Պահճէ Գարաբաշտա, Համիտիյէ ճատատէսի, Ն՝. 7 Թրամուէյ խաթթը իւղէրինտէ
ՇԻՒՊԼԷՐ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ Թամիր վէ Էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԳՕՆԸՆ ԳԱՐԱԸ ՄԱՀՍՈՒՄԱՑԼԱ ԳՕՐՕՆԳՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ԷՆ ԹԷԼՍԻՍ ՕԼՈՒՄԸՐԸ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ԼԻՐ.	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի՝ ումումիսի. ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱՆԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի խան, Ն՝. 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իչիկլիգար վէ միւթէպէր ահէնթէէր արանըրլամագտա տրը
ԻՍԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մատրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման գումանիալարընն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալէ Ռէսմիրընգի 125 % տիր։ Իյթէ պու հագիգաթ Ռէսմիրընն բազիպլէրինէ թէֆիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրը։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ
ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԱԾԻՅԱԹ, ԹԷՄԻԼԱԹ ՖԻ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէէնի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկընը » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Էյտիր-ը էնդերինէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրթիթ իլէ սիկուրթա ագա իսէր

Եանկընա գարշը հէր նէվի պիտա վէ էշկա իւզէրինէ սիկուրթա ագա իսէր։

Նէֆլիյի գարշը հէր նէվի Շերի, Հուգուգ, Ճէղա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհատ իսէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը այրգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապալ իսէր։

Տավալարը հագդընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէէնէլէրէ պէյանը բէյ վէ իթթայը մալիւմաթտան ալընմազ։ Էքսէր տավալարտան բէչին իւճրէթ ալմատրը կիպի, բէք չօղալարընընա սուլէէն թէվիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազըլանանէսինտէ պուլունուր։

Իսթարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսալխանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տրը։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԲՕՍԹԱ ՆԷՂԱՐԷԹԸ
ԱԼԻՑԵԷՍԻՆՏԷՆ

Լինէէտէն Ճիտատէէ պէն գէրդ պէշ քիլոմէթրօլըգ խաթթ իչիւն քիչատա օլունանագ օն մէրքէզին մէսարիֆը թէէսիսիյէսի ճիւմլէսինտէն օլան 23 ատէտ Մօրս մաքինասը իլէ 4 ատէտ Թրանսալթէօր մաքինասը վէ 47 թազմ չավուշ թազմը վէ 1200 մէթրօ պիլասը հարրէէէ մախսուս լասթիկի թէլէն Տէրսէատէթէ վէ Սանատան Բէրիմէ վէ Բէրիմէն ալթմըշ քիլոմէթրօ պուտինտէ վագը Ասլ վէ Ասպան 60 քիլոմէթրօ մէսաֆէէ պուլընան Թաղա գատար 240 քիլոմէթրօլըգ թէմտիտ իտիլէճէք թէլէկրաֆ խաթթը իչուն, լիւզում կէօրիւլէն հերմի տէօրթ պէն քիլոկրամ տէօրթ միլիմէթրօ տամիր թէլ իլէ 3240 ատէտ ախպարտրէկէ մախսուս Մէմինա իդօլաթէօրի վէ 360 ատէտ թանտորինին հէր մարքը միւթէհհիտ պիտ օլարտ։ տօղրուճա Հիւսէյտէէ թէպլիմ օլունմագ չարթը իլէ, վէ տաիրէի նէզարէթ ազէմմը իլէ մուխապէրաթը ուսումիկէ վէ Տէրսատէթ վէ Սիրքէթի բօսթանանէսի իլէ Կալաթա վէ Պէշ Օզլու վէ չուապաթընա վազ օլունագ սօսպարարընն պօրու վէ սարիլէնինին տախի թամիր վէ թէճճանի իլէ մահալլէրինէ վագը վէ բօսթա ուիիսպօթը իչուն լիւզում կէորիւլէն ալթմըշ թօնս նիւգասթէէ մատէն քէօմիւրիւ տախի միւնագասատա օլատուղունտան, պուտարտ ն պալէատէ մաճարարէր Մօրս վէ Թրանսլաթէօր մաքինասարը իլէ չավուշ թազմը վէ լասթիքի թէլ իլէ ելիրմի տէօրթ պին քիլոկրամ տէօրթ միլիմէթրօ թէլ վէ Սէնինա իդօլաթէօրի իլէ Թանտորինին վէ նիւգասթէ մատէն քէօմիւրիւնին ֆիլոթէլտրը՝ հասաը լաեբզընատա կէօրիւլտիւիս. Թագարտրատ, իչպու չէհրը հալը բուտինին 15ինճի ճումատա իրթէէէ կիւնի իհալէի էվվէլիյինէ վէ 17ինճի բազար էրթէսի կիւնի տախի եիւգատ պէշ թէզիրթաթ իճրասը իլէ իհալէի գաթիկէլէրինին իսրա սը մուգարրէր պուլունատուղունտան, իթա վէ իսիլինէ թալիպ օլանլար՝ նիւմունէ վէ չէրթիթնի կէօրդէք, վէ տահա գիհատատ թաֆսիլաթը լազըմ ամագ իսթէէնէնէր՝ էվվէլ էմիրտէ եիւգատ օն թէէմինաթը նագտիրէ վէ եսխասա Տէրսատէթի թիճարէթ օտաղի իլէ մուգավէլաթ մուհարրիրլիէինէն մուսատատագ քէֆալէթը գավիսէէրինի համիլէն ճիւմատան մատատա պէհէր կիւն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսը իսարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէզլերի իլան օլունուր։

ՄԷԲԵԱԲԻՊԻ ԲՇՊԻՒՏԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
ՍԷՐԻՐԱԹԸ ՃԻԼՏԻՃԷ
ՎԷ
ԷՖԻԼԷՆՃԻՃԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ֆրանս Տէրէ վէ Ֆրէնկէ Խոմպալը Էշտիրէրի ազգէ հարխադէրինդէն

ՏՕՖԹ, ՃԷԼԱԼԵՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճումատա իրթէսի)	կիւնէրլէրտ սաաթ
Բազար իրթէսի)	9 տան
Զարշէնպէհ)	10½ա գատար
Բէնշշէնպէհ = սապահտան 6յա գատար	
Սալը = սաաթ 7էն 10½ա գատար	

Իսթանպօլտա, Ճուզալ-օղլունտա Իրան սէֆարէթխանէսի գուբրիսատ Շերէֆ էֆ. սօղաղընտաքի 18 նումէրօլը խանէսինտէ խասթա գապալ իսէր

Հէր չէյտէ մուհաֆազա սրհէթէ չալըշտրընըզ կիպի, սիկարա քեաղըտլարընն տախի նաֆի օլմալարընա իթթնա էտիսիդ։ ՏԻՒՐ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԴԱՊԼԸ ՊՕՆ նամբ իլէ սիկարա քեաղըտլարը թավսիյէ իսէրիզ։ 46—5

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻՒՐ՝ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու ատղէ՛ չարար սիկարի թուղթեր ունենալ՝ ծխեցէ՛ք Կ. Պոպէլեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիմպիլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յանախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒԻՑԻՉ ԶԵՂՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդրոնական գործակատար։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի Էլչիբէյ Ռիւ- 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարմարքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ածան են։ 58—106

Գ Ի Ս Ա Կ
Մարմարինէ տօնական օրերու
ՀԱՑ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻ
Առաքել էֆ. Գաբրիէլեանի սենեակը
ՄԷՐՃԱՆ ԵԱԼՏԸՋ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10
Գին 5 դահ.